

Ngantjani-jaura Markungundru

¹ Jesuni Christuni Godaia Ngatamuraia wonini ngantjani jaura.

² Worderu Jesaiasani Proplietaia dakanala parai: “Mai, ngato angela ngakani mudlani jinkanani ngopera jinpai, nulu palto jinkani jinkangu ngankijiribingala nganai.

³ Karkanietjaia ngaijala pitarani parai: Kaparaia palto ngankinganimai, ja tidna palto nunkani talku ngankanimai!”

⁴ Johannes terkakana wonti ja multibanila jinkina wonti pitarani; ja madlentjandru karitjimalkani multibanila kaukau-bana wonti madlentji kalingala.

⁵ Ja nunkangu dunkana wonti Judaiala pratjaterina ja Jerusalemala; ja nulu tanana multibana wonti Jordan kaiarani, ja tanali madlentji tanani talku dikana wonti.

⁶ Johannili kati Cainuli njurdu ja dala kapani nunkanani ngamalkana wonti, ja buka nunkani palaparu ja pitjambu nganana wonti.

⁷ Ja nulu ngujangujara jinkina wonti ja jatana wonti: “Ngakangu ngadani kulno wokarala nganai, Nau morla ngurunguru nganai ngakangu; nunkangu ngani wata talku nganai buruna ngarila nunkani jinka tidnaputandru dukarala.

⁸ Ngato jurana ngapali multibai, ja Nulu jurana Jaola kulikirieli multibala nganai.”

⁹ Ja jendranguta Jesus Nazaretandru Galilaiani wokarana wonti, ja Jolianningundru multibanila manina wonti Jordan kaiarani.

¹⁰ Ja nurujeli ngapandru dunkana tarana, nulu pariwilpa piririnani najina wonti, ja Jaola mula-para jeribaka nunkangu ngarinani.

¹¹ Ja ngaijala pariwilpandru pantjina wonti: “Jidni Ngatamura ngantjalu ngakani nganai, jinkangu ngani murlali nganai.”

¹² Ja nurujeli Jaolali nina pitaraia tertubana wonti.

¹³ Ja Nau naka pitarani pira kulno ja ditji marapatjana nganana wonti, ja kutjieli nina wontjana wonti, ja Nau nganti jampali jela nganana wonti, ja angela wora mili nunkani nganana wonti,

¹⁴ Tanali Johannes kanjangari pungani matja widmana Jesus Galilaiani wokarana wonti ja ngantjani jaura Godaia mililandru kaukaubana wonti,

¹⁵ Ja jatana wonti: “Ditji matja wokarana warai, ja Godaia milila karakara nganai. Madlentjandru karitjianau, ja ngantjani jaura morlalu ngundranau!”

¹⁶ Nau Galilaia pantuni wirarina wonti, ja Nulu Simon ja Andreas ngatata nunkani najina wonti, pudlali jama pantuni worana wonti; ngangau pudla paru maninietja nganana wonti.

¹⁷ Ja Jesus pudlangu jatana wonti: “Kaparalumai, ja ngakangu karipaterialumai, ngato judlana kana maninietja ngankala nganai.”

¹⁸ Ja nurujeli pudlali jama worarana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

¹⁹ Ja Nau nakandru morla wapana wonti, ja Nulu Jakobus Zebedäuni ngatamura, ja Johannes ngatata nunkani, botani jama karpanani najina wonti.

²⁰ Ja nurujeli Nulu pudlana karkana wonti; ja pudlali Zebedäus ngaperi pudlani ja mili nunkani botani worarana wonti, ja pudla wapana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

²¹ Ja tana Kapernaum ngurani wirina wonti. Ja nurujeli Nau Sabbat ditjini jaura pungani wirina wonti ja ngujangujara jinkina wonti.

²² Ja tana ngujangujarani nunkanani pirna ngaruparana wonti; ngangau Nulu ngurungurujeli tanangu ngujangujara jinkina wonti, ja wata jaura jinkinietjali jeribaka.

²³ Ja jaura pungani tananani kana kulno kutji murumurunto nganana wonti, ja nau maritjina wonti,

²⁴ Ja jatana wonti: “Burru, mina ngaianingu ja jinkangu, Jesujai Nazarenalajai, jidni wokarana warai ngianina teribala? Ngato jidna ngujamai, worana jidni nganai: Godaia kulikiri!”

²⁵ Jesujeli nina daudauana wonti ja jatana wonti: “Ngapuriau, ja nunkangundru dunkau!”

²⁶ Ja kutji murumurujeli nina diadialkana wonti, ja nau ngaijala pirnali maritjina wonti ja nunkangundru dunkana wonti.

²⁷ Ja pratjana pirna ngaruparana wonti, jeruja tana jakalkijiribamalina wonti ja jatana wonti: “Mina jenia nganai? Mina naupini ngujangujara marra nganai? Ngangau Nulu ngurungurujeli

bakana kutji murumuruni jirijiribai, ja tana nunkangu pankiai.”

²⁸ Ja nurujeli pinti nunkangundru karitjina wonti wonti-kana wonti Galilaiiani paruparu.

²⁹ Ja nurujeli tana jaura pungandru dunkana wonti, ja Simon ja Andreani pungani wirina wonti, Jakobus ja Johannes jelalu.

³⁰ Simonani paiara muntja turuturu parana wonti; ja nurujeli tanali nunkangn nankangundru kaukaubana wonti.

³¹ Ja Nau wokarana wonti, ja nana terkibana tarana wonti ja nana mara patana wonti; ja nurujali muntja turuturujeli nana worarana wonti, ja nani tanangu mili nganana

³² Matja kalkaurarina, ja ditji wirina, tanali nunkangu muntja pratjana ja kana kutjinto jurborilkana wonti.

³³ Ja ngurala pratjana mapaterina wonti manani.

³⁴ Ja Nulu marapu, tanali muntja pilki ja pilki ngamalkana wonti, tepi ngankana wonti; ja Nulu kutji madlentji marapu dunkalkana wonti, ja Nulu kutjini wata manuni kurana wonti jatananto, ngangau tanali nina ngujamana wonti.

³⁵ Ja nguramarani kuperi Nau jiritjina wonti ja pitaraiia wapana wonti, ja naka Nau ngatjina wonti.

³⁶ Ja Simon, ja tana nunkangunto, nunkangu wapantina wonti.

³⁷ Ja tanali nina matja mankamankana, tana nunkangu jatana wonti: “Marapujeli jidna wontiai.”

38 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ngaiana bakana ngura nguraia wapananto, ngangau ngato bakana naka jaura kau-kanbananto; ngangau jendrania ngani wokarana wonti.”

39 Ja Nulu jaura pungani tananani ngujangujara jinkina wonti Galilaiiani paruparu, ja Nulu kutji dunkalkana wonti.

40 Ja kana kulno gambanto nunkangu wokarana wonti, nau nunkangu ngatjina wonti ja nunkangu pantjerterkana ngarina wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni jertapaterinani, jidni ngurunguru nganai ngana kulirkala.”

41 Jesus nunkangu kalumiltjamiltjarina wonti, ja Nau mara warpina wonti ja nina karakarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngani jertapateriai, kulikiri nganamai!”

42 Ja Nau jeruja jatana, nurujeli gamba nunkangundru puntina wonti, ja nau kulikiri pantjina wonti.

43 Ja Nulu nina daudauana wonti, ja nina nurujeli narrana wonti,

44 Ja nunkangu jatana wonti: “Mai, wata kanani jenia kaukaubau, a-ai, wapau ja Priestani wondrateriau, ja jinkani kulikirindru nina poto jinkiau, mina Mosili jirijiribana wonti, tanangu malka nganananto.

45 Nau matja dunkana, nulu wonina wonti jenia pirna kaukaubala ja jaura maruribala; jeruja Nau ngandandarina wonti tinkari ngura kulnuni wirila, a-ai, Nau windri palarani pitarani nganana wonti, ja tana nunkangu paruparundru wokarana wonti.

2

¹ Ja nakaldra ditji palpani ngadani Nau Kaper-naum ngurani wirina wonti; ja tanali ngarana wonti Nau pungani ngamai.

² Ja nurujeli marapu jurborina wonti, jeruja bakana naupini piri manani karakara tanangu wuldru nganana wonti; ja Nulu tanangu jaura kaukaubana wonti.

³ Ja tana nunkangu wokarana wonti, ja nunkangu kana tjunduru wapalkana wonti, nina kana mandru ja mandrujeli padakana wonti.

⁴ Ja ngangau tana ngandandarina wonti nina nunkangu karakara wapalkana kana wolaran-dru, tanali punga mangatandra, woderi Nau nganana wonti, wilpa ngankana wonti. Ja tanali nina matja wilpa ngankana, tanali turarani piri, nunkangupini kana tjunduru paranani, ngar-ilkana wonti.

⁵ Jesujeli tanani morlalu ngundrana najina, Nau kana tjundurani jatana wonti: “Ngatamu-rajai, madlentji jinkani matja worana warai!”

⁶ Naka jaura jinkinietja palpa ngamana wonti, tanali ngundrana wonti ngarali tananali:

⁷ “Minandru Nulupini jeruja Goda ngirkibai? Worana ngurunguru nganai madlentji kalingala, kalitakali Goda kulnulu?”

⁸ Ja nurujeli Jesujeli Jaolali nunkanali nguja-mana wonti, tanali jeruja ngundrai, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura ngarali juranali jenia ngundrai?”

⁹ Mina morla ngaua nganai, kana tjundurani jatala kara: Madlentji jinkani matja worana,

jatala kara: Terkakau, turarani piri jinkani maniau ja wapau?

¹⁰ Ngangau jura ngujamananto, Kanaia Ngata-murajeli ngurula ngamalkai mitani madlentji worala, Nau tjundurani jatana wonti.

¹¹ Ngani jinkangu jatai: Terkakamai, turarani piri jinkani maniau, ja jinkani pungaija wapau!”

¹² Ja nau nurujeli terkakana wonti, ja nulu turarani piri nunkani manina wonti, ja dunkana wonti pratjanani, jeruja pratjana pirna ngaruparana wonti ja Goda jurakokana wonti jeruja jatana: “Wata pota kulno ngaijani jenia najinala.”

¹³ Ja Nau nakaldra panto dirkalaniwirdi wapana wonti, ja kana wolara nunkangu wokarana wonti, ja Nulu tanangu ngujangujara jinkina wonti.

¹⁴ Ja wiringana Nulu Levi Alphäuni ngatamura najingana wonti mardatandrakampanietjaia pungani ngamanani, ja Nau nunkangu jatana wonti: “Ngakangu karipateriau!” Ja nau terkakana wonti ja nunkangu karipaterina wonti.

¹⁵ Ja jendranguta Nau pungani nunkani bukani ngamana wonti, ja mardatandrakampanietja ja kana madlentji marapu Jesungu ja milini nunkanani jela ngamana ngarina wonti bukaia; ngangau tana marapu nganana wonti, ja tana nunkangu karipaterina wonti.

¹⁶ Ja jaura jinkinietjali ja Pharisaijalinina najina madlentji ngankanietjanto ja mardatandrakampanietjanto tajinani, tana milini nunkanani jatana wonti:

“Minandru Nulu madlentji ngankanietjani ja mardatandrakampanietjani jela tajiai ja tapai?”

¹⁷ Ja Jesujeli jenia matja ngarana, Nau tanangu jatana wonti: “Ngurungurujeli wata kunki ngundrai, a-ai, muntjali. Ngani wata wokaranala kana talku karkala, a-ai, windri kana madlentji.”

¹⁸ Ja Johannini mili ja Pliarisaiani milja ngamana wonti; ja tana wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Minandru Johannini ja Pliarisaiani mili milja ngarnai, ja mili jinkani wata milja ngamai?”

¹⁹ Ja Jesus tanangu jatana wonti: “Noangantjanipirnaia kamaneli ngandandariai milja ngamala noangantjanipirna tanangu jela ngananani? Jeruntjaia tanali noangantjanipirna ngamalkai, tana ngandandariai milja ngamala.

²⁰ Ditji wokarala nganai, tanali noangantjanipirna tanangundru manila nganai, ngadani tanaia milja ngamaia nganai.

²¹ Wata kulnujeli katini womalani kati jela ngumu karpai; ngangau kati jela marra nakaldra kati womalandru purateriai, ja wilpa morla pirna pantjiai.

²² Ja bakana wata kulnujeli waina marra junga womalani kurarai, a-ai, waina marrali junga wokaribaiati, ja waina ngakaiati, ja junga pakiati, a-ai, tanali waina marra junga marrani kurarananto.”

²³ Ja jendranguta Nau Sabbath ditjini buka maruni palkingana wonti, ja milieli nunkanali wonina wonti palto ngankala buka mangatandra wokaribala.

24 Ja Pharisaia nunkangu jatana wonti: “Mai, Minandru tanalia Sabbat ditjini ngankai, mina wata talku nganai?”

25 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jura wata warapanala, mina Davidali ngankana wonti, jendranguta nau buka pani nganana wonti, ja nau, ja tana nunkangimto, mauali nganana wonti?”

26 Worderu nau Godaia pungani wirina wonti Abjathar Priesta pirnaia ditjini, ja wondrani buka tajina wonti, tanana tajila wata kuluni manuni kuranala, a-ai, windri Priestani, ja nulu bakana tanangu nunkangimto, jinkina wonti?”

27 Ja Nau tanangu jatana wonti: Sabbat ditji kanandru pantjina wonti, ja wata kana Sabbat ditjindru.

28 Jendrania Kanaia Ngatamura bakana Sabbat ditjia Kapara nganai.”

3

1 Ja Nau nakaldra jaura pungani wokarana wirina wonti, ja naka kana kulno nganana wonti, nau mara kulno muja nganana wonti.

2 Ja tanali nina najinajibana wonti, Nulu nina Sabbat ditjini tepi ngankala nganai kara, ngangu tana nunkangundru ngulkuterkananto.

3 Ja Nau nunkangupini kanani, nau mara muja ngananani, jatana wonti: “Terti terkakamai!”

4 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jenia talku nganai, Sabbat ditjini ngumu ngankala kara, madlentji ngankala kara, mungara kulkala kara, nari ngankala kara?” Ja tana ngapu nganana wonti.

⁵ Ja Nulu tanana tirieli najina karitjina wonti, ja tanani ngara ngurungurundru ngaaurongauru nganana wonti, ja nunkangu kanani jatana wonti: “Mara ngutateriau!” Ja nau mara ngutaterina wonti, ja nau mara nakaldra tepi nganana wonti mara nguru jeribaka.

⁶ Ja Pharisaiia matja dunkana, tana nurujeli Herodini milieli jakalkijiribamalina wonti nunkangundru, worderu nina, nandralla.

⁷ Ja. Jesus nunkani milinto pantuja kutingana wonti; ja kana wolara marapu nunkangu karipaterina wonti Galilaiandru, ja Judaiandru,

⁸ Ja Jerusalemindru, ja Idumaiandru, ja Jordan kaiari jerankarindru, bakana tana Tyrus ja Sidon mitandru wolara marapu nunkangu wokarana wonti; ngangau tanali ngarana wonti, worderu marapu Nulu ngankanani.

⁹ Ja, Nau milini nunkanani jatana wonti, tanali nunkangu bota ngankijiribingananto kana wolarandru; ngangau tanali nina wata nankanankananto.

¹⁰ Ngangau Nulu marapu tepi ngankana wonti, jeruja tana muntja pratjana nunkangu jur-boringana wonti nina karakarala

¹¹ Ja kutji murumuru wora, tanali nina najina, nunkangu woraterina wonti ja maritjina wonti ja jatana wonti: “Jidni Godaia Ngatamura nganai.”

¹² Ja Nulu tanana pirna daudauana wonti, tanali nina wata tinkari ngankananto.

¹³ Ja Nau mardawonpaia tarana wonti, ja Nulu karkana wonti tanana Nulu ngantjana wonti; ja tana nunkangu wokarana wonti.

14 Ja Nulu marapatjana ja mandru kalkalkana wonti, ngangau tana nunkangunto nganananto, ja Nulu tanana jinpananto jaura kaukaubala,

15 Ja pirnala ngamalkala kana muntja tepi ngankala, ja kutji worana dunkalkala.

16 Ja Nulu Simoningu tala Petrus ngokana wonti.

17 Ja Jakobus Zebedäuni ngatamura, ja Johannes Jakobuni ngatata; ja Nulu pudlangu tala ngokana wonti jenia: “Boanerges, jenia wondrai: Piltripiltria kupa.”

18 Ja Andreas, ja Philippus, ja Bartholomäus, ja Matthäus, ja Thomas, ja Jakobus Alphäuni ngatamura, ja Thaddäus, ja Simon, Kana ngurandru,

19 Ja Judas Ischariot, nulu nina bakana wonta-wontana wonti.

20 Ja tana pungani wirina wonti; ja nakaldra kana wolara jurborina wonti, jeruja tana ngandandarina wonti buka tajila.

21 Ja tanali, nunkangunto nganana, jenia ngarana warai, tana dunkana wonti ninapatala; ngangau tana jatana wonti: “Nauja jirijiri.”

22 Ja jaura jinkinietja, tana Jerusalemingundru matja ngarina, jatana wonti: “Nulu Beelsebub ngamalkai, ja kutjia kaparali Nulu kutji worana dunkalkai.”

23 Ja Nulu tanana karkana wonti, ja tanangu jeribaka jaurali jatana wonti: “Worderu Satanali Satan dunkalkananto?”

24 Ja milila kulno munta piltjaru ngankaterinani, jeruja naupini milila wata terkala nganai.

25 Ja punga kulno niunta piltjaru ngankaterinani, jeruja naupini punga wata terkala nganai.

26 Ja Satan munta terkakirpaterinani ja piltjaru ngankaterinani, jeruja nau wata terkala nganai, a-ai, nau mudala nganai.

27 Kana kulno ngandandariai kana ngurunguruja pungani wirila poto nunkani watawatali manila, nulu wata ngopera kana ngurunguru dupudupu ngankanani; ja ngadani nulu pungani nunkanani pratjana watawatali manila nganai.

28 Morlalu ngani jurangu jatai: Kanaia kupani Nulia madlentji pratjana kalingala nganai, ja ngirkibani jaura pratjana, tanali Goda ngirkibanani.

29 Warle ngirkibani jaura jatai Jaola Kulikirini, nulu wata kalinganila manila nganai ngurali, a-ai, nulu kalala madlentji ngurali manila nganai.

30 Ngangau tana jatana wonti: Nulu kutji murumuru ngamalkai.”

31 Jendranguta ngandri nunkani ja ngatata nunkani wokarana wonti; ja tana palarani terkana wonti ja nunkangu jinpana wonti nina karkala.

32 Ja kana wolara nunkangu ngamana karitjina wonti. Ja tana nunkangu jatana wonti: “Mai, ngandrieli jinkanali ja ngatatajeli jinkanali ja kakujeli jinkanali palarani jidna wontiai.”

33 Ja Nulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Worana ngandri ngakani nganai ja ngatata ngakani?”

34 Ja Nulu najina karitjina wonti tanangu, tana nunkangu ngamana karitjina wonti ja jatana wonti: “Najanau, ngandri ngakani ja ngatata ngakani!

35 Ngangau warle Godaia jertapaterina ngankai, naupini ngatata ngakani ja kaku ngakani ja ngandri ngakani nganai!

4

¹ Ja nakaldra Nulu wonina wonti panto dirkalani ngujangujara jinkila. Ja kana wolara nunkangu jurborina wonti, ja Nau botani wirina wonti ja ngapani ngamana ngarina wonti, ja kana wolara panto dirkalani ngamana ngarina wonti mitani.

² Ja Nulu tanangu jeribaka jaurali ngujan-gujara marapu jinkina wonti, ja Nau tanangu ngujangujarali nunkanali jatana wonti:

³ “Ngaranau! Mai, jaupanietja wapana wonti jaupala.

⁴ Ja jendranguta nulu jaupanani, palpa paltuni purina wonti ja paia wokarana wonti ja nina tajina wonti.

⁵ Palpa marda paltirani purina wonti, ja wata mita tjanka marapu ngamalkana wonti; ja nuru-jeli punkana wonti, ngangau mita puta nganana wonti.

⁶ Ja ditji matja dunkana, nau winjarina wonti; ja ngangau kapara pani nganana wonti, nau mujarina wonti.

⁷ Ja palpa dilkani purina wonti; ja dilka punkana wonti ja nina palimana wonti, ja wata tandra jinkina wonti.

⁸ Ja palpa mita ngumuni purina wonti, ja kuripunkana wonti ja punkana wonti ja tandra punkibana wonti ja mandrana wonti: Kulnujeli 30, kulnujeli 60, kulnujeli 100.

9 Ja Nau tanangu jatana wonti: Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!”

10 Ja Nau kulnulu nganana, nina mill mara-pratjana ja mandrujeli, ja tanali nunkangimto, jakalkana wonti nunkangupini jeribaka jaurandru.

11 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jurangu matja jinkina warai, jaura kurukuru Godaia mililandru ngujamananto; tanangu, tana palarani nganai, pratjana jeribaka jaura nganai.

12 Ngangau tanali najinani najinanto ja bulu ngujamananto, ja ngaranani ngarananto ja bulu ngundrananto; ngangau tana wata madlentjandru karitjinanto, tanani madlentji kalingananto.”

13 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ninapini jeribaka jaura jura wata ngujamanani, ja worderu jura jeribaka jaura pratjana ngujamala nganai?

14 Iaupanietjali jaura jaupai.

15 Tana paltuni tanapini nganai; woderi jaura matja jaupana, ja tanali nina ngarana, nurujeli kutji wokarai ja jaura maniai, nina ngarani tananani matja jaupana.

16 Tanangu jeribaka tanapini nganai, tanana marda paltirani matja jaupana; tanali jaura ngarai ja nurujeli murlali nina patai;

17 Ja munta tana kapara pani nganai, aai, tana maraltja nganai; ngadani ketjaketjana ja tirikaripaterina wokaranani jaurandru, tana wolja kalakalarila nganai

18 Ja palpa, tanana dilkani matja jaupana, tanapini nganai; tanali jaura ngarai,

19 Ja nunkangupini mitani mahujeli ngundrana; ja poto pirnaia jedibana, ja poto nguruja milkirina tanangu wiriai, ja jaura palimai, ja tandra pani punkibai.

20 Ja tanapini nganai, tanana mita ngumuni matja jaupana; tanali jaura ngarai ja patai ja tandra punkibai; kulnujeli 30, kulnujeli 60, ja kulnujeli 100.”

21 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Praitji wokarai, nina kokuni ngarinalu kara, turarani pirini ngarinalu kara kurala? Nau wata parai, nina praitjaia potuni kurala?

22 Ngangau panila kurirpi nganai, naupini wata tinkarj pantjinanto; ja panila kurukuruni pantjina wonti, a-ai, praitjani wokarananto.

23 Kulnujeli talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaraiatimai!”

24 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Najianau, mina jura ngarai: Mina kokujeli jura jinkiai, jenia koko jura nakaldra manina tikala nganai; ja jura ngaranani, tanali jurangu morla jinkila nganai.

25 Ngangau warle ngamalkai, nunkangu Nulia jinkila nganai; ja warle wata ngamalkai, nunkangundru Nulia bakana jenia manila nganai, mina nulu ngamalkai.”

26 Ja Nau jatana wonti: “Jeruja Godaia milila nganai, worderu kana kulnujeli paua mitani japai,

27 Ja nau mukaturarai, ja jiritjiai tinkani ja ditjini, ja paua punkai ja wiridiriai; ja nau ko worderu.

²⁸ Ngangau mita muntali tandra punkibai, ngopera nindri, ngadani mangatandra, ngadani tandra kantji mangatandrani.

²⁹ Ja tandra talku ngananani, nurujeli nulu kirra jinpai, ngangau kampani ditji wokarana warai.”

³⁰ Ja Nau jatana wonti: “Worangu jeribaka ngaiani Godaia milila kurananto? Mina jeribaka jaurali ngaiani nina jeribaka kurananto kara?”

³¹ Tandra wakawaka jeribaka, ninapini mitani matja jaupana, nau morla waka nganai tandra nguja marapuni mitani.

³² Ja nina matja jaupana, nau kuri punkai ja morla pirna pantjiai nindri marapuni, ja nguna pirna dunkalkai, jeruja pungalani nunkanani bakana paia ngaranala ngamai.”

³³ Ja jeribaka jaura marapujeli Nulu tanangu jaura kaukaubana wonti, worderu tana ngurun-guru nganana wonti ngarala.

³⁴ Ja jeribaka jaura panini Nulu tanangu panila kaukaubana wonti; windri pilki Nulu milini nunkanani pratjana mildiri ngankana wonti.

³⁵ Ja Nau tanangu, nunkangupini ditjini matja kalkaurarina, jatana wonti: “Ngaiana jerankaria pararananto.”

³⁶ Ja tanali kana wolara worarana wonti ja nina patana wonti worderu Nau botani nganana wonti; ja bakana bota nguru nunksmgunto nganana wonti.

³⁷ Ja watara pirna wilparina wonti; ja mandik-ila botani pinpitarana wonti, jeruja nau ngampu ngapali manamiri nganana wonti.

38 Ja Nau botani ngadani kukati terkana mukaturarana wonti; ja tanali nina jiritjibana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, jenia jnkangu jeribaka nganai ngaimana palinani?”

39 Ja Nau mukandru matja jiritjina, Nulu watara dikidikibana wonti ja ngapani jatana wonti: “Ngapuriau, dalpura nganau!” Ja watara mudana wonti, ja dalpura pirna nganana

40 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura jeruja japali nganai? Minandru jura wata morlalu ngundrai?”

41 Ja tana japali pirna pantjina wonti ja ngankamalina wonti: “Worana Naupini nganai, ngangau nunkangu watara ja ngapa pankiai?”

5

1 Ja tana pantuni jerankari pararana wonti Gadarena mitani.

2 Ja Nau botandru matja dunkana, nunkangu nurujeli narikutundru kana kutji murumurunto dankamalina wonti,

3 Ja ngura nunkani narikutu nganana wonti. Ja kana ngandandarina wonti nina kanjangarieli workamandrala.

4 Ngangau pota marapu tanali nina tidna workamandrana wonti, ja nina kanjangarieli dupudupu ngankana wonti; ja nulu kanjangari worduwordu ngankana wonti, ja tidna kanjangari dingadingana wonti; ja wata kulno ngurunguru nganana wonti nina manjujeli ngankala.

⁵ Ja nau milingeru ditjiwirdi ja tinkawirdi narikutuni ja mardawonpani maritjina wonti, ja munta mardali damaterina wonti.

⁶ Nulu Jesus woritandru najina, nau mindrina wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti,

⁷ Ja maritjina wonti ngaijala pirnali ja jatana wonti: “Mina ngakangu ja jinkangu Jesujai, Goda Kapara pirnaia Ngatamurajai? Ngani jinkangu Godani jaura morlalu jatai, wata ngana jupau!”

⁸ Nau nunkangu jatana wonti: “Dunkau, jidni kutji murumuru, nunkangupini kanandru!”

⁹ Ja Nulu nina jakalkana wonti: “Mina tala jinkani nganai?” Ja nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Legion tala ngakani nganai, ngangau ngaiani marapu nganai.”

¹⁰ Ja nau nunkangu pirna ngatjina wonti, Nulu tanana wata nunkangupini mitandru narananto.

¹¹ Naka mardawanpa kalikalini piki ngami pirna marakana wonti.

¹² Ja kutji wora nunkangu ngatjina wonti ja jatana wonti: “Ngaianina jinpau pikia, ngangau ngaiani tanangu wirinanto!”

¹³ Ja Jesujeli nurujeli tanangu jenia manuni kuranana wonti. Ja kutji murumuru matja dunkana, tana pikini wirina wonti, ja piki ngami mardawonpa kalikalini kalikalibakana wonti ngapani; ja tana 2,000 nganana wonti; ja tana ngapani palipalina wonti.

¹⁴ Ja pikingamalkanietja wora japa mindrina wonti, ja ngura pirnani ja wakani jenia kaukaubana wonti, ja tana dunkana wonti najila, mina pantjina warai.

15 Ja tana Jesungu wokarana wonti, ja tanali nina kana kutjila najina wonti ngapu ngamanani, ja kati matja widmaterina, ja tjuru ngumu ngamalkanani, nulupini ngopera Legion ngamalkana warai; ja tana japali pantjina wonti.

16 Ja tanali jenia najina wonti tanangu kaukaubana wonti mina kana kutjintani pantjina warai, ja bakana jenia pikini.

17 Ja tanali wonina wonti nunkangu ngatjila, Nau tanani wondirandru puntinanto.

18 Ja Nau botani matja wirina, nunkangu kana kutjila ngatjina wonti nunkangu jela nganala.

19 Jesujeli nunkangu wata manuni kurana wonti, a-ai, nunkangu jatana wonti: “Wapau pungaija jinkanaia ja nguralaia jinkanaia, ja tanangu kaukaubamai mina pirnala Kaparali jinkangu ngankana warai, ja worderu Nau jinkangu kalumiltjamiltjarina warai.”

20 Ja nau puntina wonti ja wonina wonti Dekapolis mitani kaukaubala, mina Jesujeli nunkangu ngankana warai; ja pratjana ngaruparana wonti.

21 Ja Jesus nakaldra botali dirkalani jerankana matja pararana, nunkangu kana wolara jurborina wonti; ja Nau pantuni karakara nganana wonti.

22 Ja mai, jaura pungaija kapara kulno wokarari wonti, tala nunkani Jairus, ja nulu nina najina, nau nunkangu tidnani woraterina wonti.

23 Ja nau nunkangu pirna ngatjina wonti ja jatana wonti: Ngatamura mankara ngakani

ngara wordu: Kaparau ja nankangu mara kuterieriau, ngangau nani tepirinanto; ja tepi ngamananto.”

²⁴ Ja Nau nunkangunto wapana wonti; ja nunkangu kana wolara karipaterina wonti, ja nina jennia wonti.

²⁵ Ja widla kulno, nani kilpawoldra marapratjana ja mandru kumaranto nganana wonti.

²⁶ Ja nani kunki marapundru pirna ketjaketjana wonti, ja potu nankani kalala jinkina wonti, ja nankangu wata marangkana wonti, a-ai, nani windri morla madlentji pantjina wonti;

²⁷ Nandru Jesungundru matja ngarana, nam kana wolarani wirina wonti ja tokunkari kati nunkani karakarana

²⁸ Ngangau nani jatana wonti: “Ngato windri kati nunkani karakaranani, ngani tepirinani.”

²⁹ Ja nurujeli kumari tjiri mujarina wonti, ja nandru palku nankanina ngujamana wonti, nani muntjandru matja tepirina.

³⁰ Ja nurujeli Jesujeli muntali ngujamana wonti, ngurula nunkangundru matja dunkana, Nulu kana wolorani najina karitjina wonti ja jatana wonti: “Warle kati ngakani karakarana warai?”

³¹ Ja mili nunkani nunkangu jatana wonti: “Jundru najiai, kana wolarali jidna jeniai, ja jidni jatai: Warle ngana karakarana warai?”

³² Ja Nulu najina karitjina wonti nana najila, warlenandru jenia ngankana warai.

³³ Widla japali ja ngarranali wokarana wonti, ngangau nandru ngujamana wonti, mina nankangu matja pantjina, ja woraterina wonti

nunkangu, ja nunkangu jaura morlalu pratjana jatana wonti.

³⁴ Nau nankangu jatana wonti: “Ngatamurajai, morlalu ngundranali jinkanali jidna tepi ngankana warai; murlali wapau, ja tepi nganau jinkani muntjandru!”

³⁵ Nau jenia jatanani, jaura pungaia kaparaia ngurala palpa wokarana wonti ja jatana wonti: “Ngatamura mankara jinkani matja nari; minandru jundru ngujangungara jinkinietja morla ngarapatipatibai?”

³⁶ Jesujeli jenia kaukaubani jaura nurujeli ngarana wonti, ja jaura pungaia kaparani jatana wonti: “Wata japali nganau, windri morlalu ngundrau!”

³⁷ Ja Nulu wata kulnuni manuni kurana wonti nunkangu karipaterila, windri Petrungu ja Jakobungu ja Johanningu Jakobuni ngatata.

³⁸ Ja tana jaura pungaia kaparaia pungani wokarana wonti, ja Nulu patijiritjinani najina wonti, ja tana pirna jindranani ja juajuanganani.

³⁹ Ja Nau matja wokarana wirina, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura juajuangai ja jindra? Kupa wata nari, a-ai, nania windri mukaturarai.”

⁴⁰ Ja tana nunkangu kinkana wonti. Ja Nulu pratjana narrana wonti, ja Nulu kupaia ngaperi ja ngandri, ja tana nunkangimto, patana wonti, ja wirina wonti woderi kupa parana wonti.

⁴¹ Ja Nulu mankara mara patana wonti ja nankangu jatana wonti: “Talitha kumi; jenia wondrai: Mankarajai, ngani jinkangu jatai: Jiritjiau!”

⁴² Ja nurujeli mankara jiritjina wonti ja wirarina wonti; ngangau nani kilpawoldra marapratjana ja mandru nganana wonti. Ja tana pirna ngaruparana wonti.

⁴³ Ja Nulu tanana pirna daudauana wonti, wata kulnujeli jenia ngujamananto; ja Nau jatana wonti, tanali nana buka jinkinanto.

6

¹ Ja Nau nakandru puntina wonti ja ngura kamanelini nunkanani wokarana wonti; ja mili nunkani nunkangu kari-paterina wonti.

² Ja matja Sabbatarina, Nulu wonina wonti jaura pungani ngujangujara jinkila; marapujeli jenia ngarana, pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Wodajerindr Nulu jenia ngamalkai? Ja mina kiri jenia nganai nunkangu matja jinkina, ja jenia ngurula pirna, Nulia marali ngankai?”

³ Naupini wata pita ngankanietja nganai, Mariani ngatani, ja Jakobuni ja Joseni ja Judani ja Simonani neji? Ja kaku nunkani wata ngaianangunto nganai?” Ja tana nunkangu kalakalarina wonti.

⁴ Jesus tanangu jatana wonti: “Propheta wata waka nganai, a-ai, windri mita kamanelini nunkanani ja kamanelini nunkanani ja pungani nunkanani.”

⁵ Ja Nau ngandandarina wonti naka pirnala ngankala, windri muntja ngaljeni Nau mara kuraterina wonti, ja tanana tepi ngankana wonti.

⁶ Ja Nau ngaruparana wonti, ngangau tana wata morlalu ngundrana wonti. Jo Nau ngura

worani karitjinawontiwontikana wonti ngujiangujara jinkila.

⁷ Ja Nulu marapatjana ja mandru karkana wonti, ja wonina wonti tanana mandrulu mandrulu jinpala, ja tanangu ngurula jinkina wonti kutji murumuruja.

⁸ Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti, tanali panila paltuni padakananto, windri wonapita; wata billi, wata buka, wata mardatandra pailtjini.

⁹ Windri tidnaputa workamantraterianau, ja wata kati mandru widmaterianau!

¹⁰ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Woderi jura punga kulnuni matja wirina, naka ngamanimai jura puntilalu.

¹¹ Ja warle ngurali jurana wata patanani, ja jurana wata ngaranani; nakandru puntianau ja puturu jurani tidnandru kantikantianau, tanangu malka nganananto. Morlalu ngani jurangu jatai: Sodom ja Gomorra mitalali kalala morla waka manila nganai kalala ditjini, nunkangupini ngurani.”

¹² Ja tana matja wapana kurana, tanali kaukaubana wonti; tana madlentjandru karitjianto.

¹³ Ja tanali kutji marapu dunkalkana wonti, ja waltowalto marapu gildieli wiribana wonti, ja tanana tepi ngankana wonti.

¹⁴ Ja Herodes mitaia kaparali jenia ngarana wonti, ngangau tala nunkani paruparurina wonti, ja nau jatana wonti: “Johannes multibanietja narindru matja jiritjina, ja jendrangundruja Nulu jenia pirnala ngankai.”

15 Palpa jatana wonti: “Nauja Elias nganai,” palpa jatana wonti: “Nauja Propheta kulno nganai, Propheta kulno jeribaka kara.”

16 Herodili jenia ngarana, nau jatana wonti: “Naupini. Johannes nganai, nina mangatandra ngato wokaribana paraia; nau narmdru jiritjina warai.”

17 Ngangau nulupini Herodili jinpana wonti ja Johannes patana wonti, ja nina kanjangari pungani dupudupu ngankana wonti Herodias Philippuni ngatataia nunkanaia noandru; ngangau nulu nana noa patana wonti.

18 Ngangau Johannes Herodingu jatana wonti: “Jinkangu wata talku nganai, ngatataia jinkanaia noa ngamalkananto.”

19 Herodiasandru nina najinajibana wonti ja ngantjana wonti nina nari ngankala, ja nani ngandandarina wonti.

20 Ngangau Herodes Johanningundru japali nganana wonti, ngangau nau milkila nganana wonti, nau kana talku ja kulikiri, ja nulu nina nganialkana wonti; ja nina matja ngarana, nulu marapu ngankana wonti, ja nina manjujeli ngarana wonti.

21 Ja ditji manju matja wokarana, Herodili dankani ditjini nunkanani buka pirna ngankingana wonti kana pirnani, ja kapara pirnani, ja Galilailani ngoperaetjani nunkanani.

22 Ja Herodiasani ngatani wirina wonti, ja nani kilina wonti, ja Herodes ja kamaneli nunkani nankangu murlali pantjina wonti; ngadani mitaia kaparali mankarani jatana wonti: “Ngatjiau

ngakangu, mina jundru ngatjiai, ja ngato jinkangu jinkila nganai.”

²³ Ja nau nankangu jaura morlalu jatana wonti: “Minakulno jidni ngakangu ngatjiai, jenia ngato jinkangu jinkila nganai milila ngakani juralu.”

²⁴ Nani dunkana wonti ja ngandrini nankanani jatana wonti: “Mina ngani ngatjinanto?” Nani jatana wonti: “Johannes multibanietja mangatandra.”

²⁵ Ja nani nurujeli pirna mitaia kaparani wirina wonti ja ngatjina wonti ja jatana wonti: “Ngato ngantjai, jundru ngakangu nurujeli Johannes multibanietja mangatandra pirrani jinkinauto.”

²⁶ Ja mitaia kapara ngaurongauro pirna pantjina wonti, windri jaura morlalundru ja bukaia kamanelindru nau wata ngantjina wonti nana nintali ngankala.

²⁷ Ja nurujeli mitaia kaparali mangatandra wokaribanietja kulno jinpana wonti, ja jirijiribana wonti mangatandra nunkani maninanto.

²⁸ Nau wapana wonti ja mangatandra nunkani kanja ngari pungani wokaribana wonti, ja mangatandra nunkani pirrani tikalkana wonti ja mankarani jmkina wonti, ja mankarali nina ngandrini nankanani jinkina wonti.

²⁹ Ja milieli nunkanali jenia matja ngarana, tana wokarana wonti ja paluku nunkani manina wonti ja nari kutuni kulnuni kurana wonti.

³⁰ Ja Apostel wora Jesungu jurborina tikana wonti, ja tanali nunkangu pratjana kaukaubana wonti, mina tanali ngankana warai, ja mina ngujangujara tanali jinkina warai.

31 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Kaparanau jura pilki pitaraia! Ngangau marapu nganana wonti, tana wokarana wonti ja wapana wonti, ja tana ngandandarina wonti buka tajila.

32 Ja tana wapana wonti botali pilki pitaraia.

33 Ja kana wolarali tanana wapanani najina wonti, ja marapujeli nina ngujamana wonti; ja tana tidnali ngura pratjanandru jerra mindrina wonti, ja tana tanangu ngopera nganingana wonti ja nunkangu mapaterina wonti.

34 Ja Nau matja dunkana, Jesujeli kana wolara pirna najina wonti, ja Nau tanangu kalumilt-jamiltjarina wonti, ngangau tana tjipi jerib-aka nganana wonti tana ngamalkanietja pani; ja Nulu wonina wonti tanangu ngujangujara marapu jinkila.

35 Ja ditji ngaltingaltini mili nunkani nunkangu wokarana wonti ja jatana wonti: “Ninkida pitaru nganai, ja ditji ngaltingaltiriai.

36 Tanana jinpau, ngangau tana ngura pirnaia ja wakaia karakara wapananto, tanali buka tanani burungankala, ngangau tanali panila ngamalkai tajila.”

37 Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jura tanangu buka jinkianau!” Ja tana nunkangu jatana wonti: “Ngaiani wapananto 200 mardatandrili buka burungankala tanangu jinkila tajinanto?”

38 Nau tanangu jatana wonti: Worderuntja buka ngunku jura ngamalkai? Wapanau ja najianau!” Ja tanali matja ngujamana, tana jatana wonti: “Mara wora, ja paru mandru.”

³⁹ Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti, tana pratjana ngamana ngarinanto witta kulno ja witta kulno kanta kuljakuljani.

⁴⁰ Ja tana ngamana ngarina wonti witta pilkipilki, milingeru witta kulnuni 100 ja witta kulnuni 50.

⁴¹ Ja Nulu buka ngunku mara wora jo paru mandru patana wonti, ja Nulu pariwilpa najina tarana wonti ja tanana ngurungutana wonti; ja Nulu buka wokaribana wonti ja milini nunkanani jinkina wonti, ngangau tanali tanangu jinkinanto, bakana paru mandru Nulu pratjanani puntibana wonti.

⁴² Ja pratjanali tajina wonti ja jerturina wonti.

⁴³ Ja tanali buka wordu wordu billi marapratjana ja mandru manamiri kampana wonti, ja bakana paru.

⁴⁴ Ja tanali matja buka tajina, materi 5,000 nganana wonti.

⁴⁵ Ja nurujeli Nulu mili nunkani jinpana tertana wonti, tana botani wirinanto ja nunkangu ngopera jerankari Bethsaidaia pararananto, Nulu ngopera kana wolara jinpananto.

⁴⁶ Ja Nau tanangundru matja puntina, Nau mordawonpaia tarana wonti ngatjila.

⁴⁷ Ja matja tinkarina, bota panto maudrani nganana wonti, ja Nau mitani kulnulu.

⁴⁸ Ja Nulu najina wonti, worderu tanali parparali ngankana bota tertubana wonti, ngangau watara tanangu mudlani ngakana wonti. Ja nguramarani kuperi Nau tanangu wokarana

wonti ngapani wapana; ja Nulu ngantjana wonti tanangu wiringala.

⁴⁹ Tanali nina najina ngapani wapanani, tanali ngundrana wonti Nau kutji nganai, ja pirna maritjina wonti.

⁵⁰ Ngangau pratjanali nina najina wonti ja ngarrana wonti. Ja Nulu nurujeli tanangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Murlali ngananimai, ngani Nauja, wata japali ngananimai!”

⁵¹ Ja Nau tanangu botaia tarana wonti, ja watara mudana wonti. Ja tana munta japali pirna pantjina wonti ja ngaruparana wonti.

⁵² Ngangau tana bukandru wata kiririna wonti, ngangau tana ngara ngurunguru nganana wonti.

⁵³ Ja tana matja pararana, tana Genezareth mitani wokarana wonti, ja tanali bota dirkalaia parumana wonti.

⁵⁴ Ja tana botandru matja dunkana, nurujeli tanali nina ngujamana wonti.

⁵⁵ Ja tana nunkangupini mitani paruparu wirarina wonti, ja wonina wonti turarani pirini kana muntja wirilkala, woderi tanali ngarana wonti Nau ngananani.

⁵⁶ Ja woderi Nau wirina wonti ngura wakaia kara pirnaia kara ngura morla wakaia kara, jerra tanali kana muntja jinkimalini pirini terkibana wonti ja nunkangu ngatjina wonti, tanali windri kati jelbi nunkani karakarananto; ja pratjana tanali nina karakarana wonti, tepi pantjina wonti.

7

¹ Ja Pharisaia ja jaura jinkinietja palpa nunkangu jurborina wonti, tana Jerusalemin-gundru wokarana wonti.

² Ja tanali najina wonti milieli nunkanali pal-pali mara murumurujeli, jenia wondrai, wata kulirkaterina, buka tajina wonti, tanali dau-dauana wonti.

³ Ngangau Pharisaiali ja Juda kanali pratjanali wata tajiai, tana wata ngopera mara parparali kulirkaterina warai, ngangau tanali pinaraia jirijiribani jaura patai.

⁴ Ja tanali jinkimalini pirindru tikanani, tanali wata tajiai, wata ngopera kulirkaterina warai; ja jenia marapu nganai, mina tanali ngankai, worderu koko ja buluru koko ja pirra ja kurli kulirkula.

⁵ Ngadani Pharisaiali ja jaura jinkinietjali nina jakalkana wonti: “Minandru mili jinkani wata pinaraia jirijiribani jaurani pankiai, ngangau tanali mara murumurujeli buka tajiai”?

⁶ Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Ngumu Jesaiasali jurangundru kana jeljujeljundru talpadakana wonti, worderu dakanala parai: Tanalipini kana wolarali ngana manamimieli pirna ngundrai, ja ngara tanani ngakangu worita nganai;

⁷ Bakujeli tanalia ngana pirna ngundrai, ngan-gau tanalia kanaia jirijiribanandru ngujangujara jinkiai.

⁸ Godaia jirijiribani jaura jura worarai, ja kanaia jirijiribani jaura jura patai; marda koko

ja buluru koko kulirkala ja jenia jeribaka jura morla ngankai.

⁹ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ngumu jura Godaia jirijiribani jaura worarai jurani jirijiribani jaura kulkala.”

¹⁰ Ngangau Moses jatana wonti: “Ngaperi ja ngandri pirna ngundramai; ja: Warle ngaperani ja ngandrini jaura madlentji jatai, nau naria palinanto.”

¹¹ Jura jatai: Worana ngaperani kara ngandrini kara jatai: “Korban, jenia wondrai: Poto ngumu ngato jinkiai, mina jinkangu ngumu nganai, nina jundru ngakangundru maninanto;

¹² Jeruja jura nunkangu wata morla manuni kurai ngaperani kara ngandrini kara ngumu ngankala.

¹³ Jeruja jura Godaia jaura jurani jirijiribani jaurandru worarai, nina jura matja manina; ja jenia jeribaka jura morla ngankai.”

¹⁴ Ja Nulu kana wolara nunkangu karkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Pratjanali ngana ngaranimai ja gundranimai!

¹⁵ Panila palarani parai, mina kanani wiriai, jenia nina murumuru ngankai, a-ai, windri jenia, mina nunkangundru dunkai, jendralipara kana murumuru ngankai.

¹⁶ Warle talpa ngamalkai ngarala, nulu ngaratimai!”

¹⁷ Ja Nau punga kulnuni wirina wonti kana wolarandru, ja milieli nunkanali nina jakalkana wonti jeribaka jaurandru.

18 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Jeruja bakana jura patipati nganai? Jura wata ngujamai, jeni-para pratjana, mina palarandru kanani wiriai, ngandandariai nina murumuru ngankala?”

19 Ngangau jenia wata nunkangu ngarani wiriai, a-ai, windri mandrani, ja ngadani palkingai; ja jenia tajina pratjana kulirkai.

20 Nau jatana wonti: Mina kanandru dunkai, jendralipara kana murumuru ngankai.

21 Ngangau kana ngarandru dunkai: Ngundrana madlentji, pinta wokaribani, palakantji, naria nandrani,

22 Kurikantji, potuni milkirini, tjikatjika, jed-ibani, mirantjatieli tajini ja tapani, milki madlentji, ngirkibani, pirna ngundraterini, patipatirini.

23 Jenia madlentji pratjana ngarandru dunkai, ja kana murumuru ngankai.”

24 Ja Nau nakandru terkakana wonti ja Tyrus ja Sidon mitani wokarana wonti; ja Nau punga kulnuni wirina wonti ja ngantjana wonti jenia wata kuinujeli ngujaniananto, windri Nau ngandandarinana wonti kurukurumalkaterila.

25 Ngangau widla kulnujeli nunkangundru matja ngarana, ngatatajeli nankanali kutji murumuru ngamalkana wonti, ja nani wokarana wonti ja nunkangu tidnani woraterina wonti.

26 Nani widla Griecha widla nganana wonti, Syro Phönizia mitani dankanala, ja nani nunkangu ngatjina wonti, Nulu kutji murumuru nankani ngatanandru dunkalkananto.

27 Jesus nankangu jatana wonti: “Ngopera kupa jerturinanto; ngangau jenia wata talku nganai kupaia buka manila ja kintalani worala.”

28 Nandru kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Kau Kaparajai; ja bakana kintala wakali kurlini ngarinalu kupa wakaia buka wordu-wordu tajiai.”

29 Ja Nau nankangu jatana wonti: “Nimkan-gupini jaurandru wapau! kutji jinkani ngatanandru matja dunkana warai.”

30 Ja nani pungani nankanani wokarala tikana wonti, ja kutji murumuru matja dunkanani mankamankana wonti, ja mankara turarani pirini paranani.

(Ngantjani-jaura G. D. 12. Trinitatis)

31 Ja Nau nakaldra dunkana wonti Tyrus ja Sidon wondirandru, ja Nau Galilaia pantuni wokarana wonti Dekapolis wondirani terti.

32 Ja tanali nunkangu wapalkana wonti kana talpakuru ja ngapu, ja tana nunkangu ngatjina wonti, Nau nnnkangu mara kuraterinanto.

33 Ja Nulu nina kana wolarandru tjirimalkingana wonti, ja nunkangu talpani Nau mara wutju nunkani kuraterina wonti, ja Nulu ngaltja matja worana, Nulu nina tali karakarana wonti.

34 Ja Nulu pariwilpa najina tarana wonti ja ngatjina wonti ja jatani wonti nunkangu: “Ephata”, jenia wondrai: “Biririau!”

35 Ja nurujeli nau talpa biririna wonti, ja nau tali walto pantjina wonti, ja nau talku jatana wonti.

36 Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti, wata jenia kanani kaukaubala; ja worderu morla

Nulu daudauana wonti, jeruja morla tanali jenia kaukaubana wonti.

³⁷ Ja tana pirna ngaruparana wonti ja jatana wonti: “Warupoto Nulia ngumu ngankai; talpakuru Nulia ngankai ngarananto ja ngapu jatananto.”

8

(Ngantjani jaura G. D. 7 Trintatis)

¹ Tanangupini ditjini kana wolara pirna naka nganana wonti ja ngangau tanali panila ngamalkana wonti tajila, Jesujeli mili nunkani karkana wonti ja tanangu jatana wonti:

² “Ngani kana wolarani kalumiltjamiltjariai, ngangau ditji parkulu tanaia ngakangunto ngamana warai, ja tanali panila ngamalkai tajila;

³ Ja ngato tananaia ngakangundru niaua jinpanani nguraia tananaia, tanaia paltuni wariwariati; ngangau palpa tanangundru woritandru wokarala wiri.”

⁴ Ja milieli nunkanali kalabana wonti nunkangu: “Wodajerindru kulnujeli buka maninanto ninkida pitarani, tananaia jerto ngankala?”

⁵ Ja Nulu tanana jakalkana wonti: “Worderuntja buka ngunku jura ngamalkai?” Tana jatana wonti: “Mara wora ja mandrumata.”

⁶ Ja Nulu kana wolarani jirijiribana wonti mitani ngamana ngarinanto. Ja Nulu buka ngunku mara wora ja mandru patana wonti, ja tanana ngurungutana wonti ja wokaribana wonti ja milini nunkanani jinkina wonti, tanali tanangu jinkinanto; ja tanali kana wolarani jinkina wonti.

⁷ Ja tanali bakana paru wakawaka ngalje ngamalkana wonti; ja Nulu tanana ngurungutana wonti ja jirijiribana wonti, tananapini bakana jinkinanto.

⁸ Ja tanali tajina wonti ja jerturina wonti; ja tanali buka worduwordu kampana wonti billi mara wora ja mandru.

⁹ Ja tanali matja tajina 4,000 nganana wonti; ja Nulu tanana jinpana wonti.

¹⁰ Ja nurujeli Nau milini nunkanani jela botani wirina wonti, ja Dalmanutha mitani wokarana wonti.

¹¹ Ja Pharisaia dunkana wonti ja wonina wonti nunkangu jela jakalkijiribamalila, ja ngantjana wonti nunkangundru malka kulno pariwilpandru najila, nina wontjala.

¹² Ja Nau Jaolali nunkanali ngaaurongauro plrna pantjina wonti ja jatana wonti: “Minandru nulupini ngujali malka kulno ngundrai? Morlalu ngani jurangu jatai: Nulupini ngujali wata malka kulno manila nganai.”

¹³ Ja Nulu tanana worarana wonti, ja nakaldra botanj wirina wonti, ja dirkalaia jerankaria pararana wonti.

¹⁴ Ja tana kuritarana wonti buka padakala, ja tanali botani windri buka ngunku kulno ngamalkana wonti.

¹⁵ Ja Nulu tanangu jirijiribana wonti ja jatana wonti; “Najianau ja ngamalkaterianau Pharisaiia pulkurutjeribani bukandru, ja Herodini pulkurutjeribani bukandru.”

16 Ja tana ngankamalina wonti ja jatana wonti: Jenia Nauja jatai, ngangau ngaiana wata buka padakana warai.”

17 Ja Jesujeli jenia ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura ngankamaliai ngangau jura buka pani ngamalkai? Jura wata ngundrai ja bakana wata ngujamai? Jura kararilu ngara ngurunguru nganai?”

18 Jura milki ngamalkai ja wata najiai? Jura talpa ngamalkai ja wata ngarai? Ja jura wata mangatandra wilpariai?”

19 Ngato buka ngunku mara wora 5,000 materani matja wokaribana, worderuntja billi buka worduwordujeli manamiri jura kampana paraia?” Tana nunkangu jatana wonti: “Mara-pratjana ja mandrumata.”

20 Ngato buka ngunku mara wora ja mandru 4,000 materani matja wokaribana, worderuntja billi buka worduwordujeli manamiri jura kampala wiri? Ja tana jatana wonti: “Mara wora ja mandrumata.”

21 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Worderu jura wata ngujamai?”

22 Ja Nau Bethsaida wokarana wonti; ja tanali nunkangu butju kulno wokaralkana wonti ja nunkangu ngatjina wonti, Nulu nina karakarananto.

23 Ja Nulu kana butju mara patana wonti, ja nina ngurandru tjirimalkingana wonti; ja Nulu nunkangu milkini ngaltja worana wonti, ja Nau nunkangu mara kuraterina wonti ja nina jakalkana wonti: “Jundru palpa najiai?”

24 Ja Nulu najina tarana wonti ja jatana wonti: “Ngato kana worana najiai, ngangau pita jerib-aka ngato tana najiai, tana wapanani.”

25 Ngadani Nau nakaldra mara nunkangu milkini kuraterina wonti ja nunkangu jirijirib-ana wonti, nulu najina tarananto: ja nau nakaldra tepi pantjina wonti, ja worita pratjana talku najina wonti.

26 Ja Nulu nina pungaia nunkanaia jinpana wonti ja jatana wonti: “Wata ngurani wiriau, ja wata kulnuni jenia jatau ngurani.”

27 Ja Jesus ja mili nunkani wapana wonti ngura wakaia Cäsarea Philipphini karakara. Ja paltuni Nulu mili nunkani jakalkingana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mina kana jatai worana ngani nganai?”

28 Tanali kalabana wonti: “Johannes multiban-ietja; ja palpa: Elias; ja palpa: Propheta kulno.”

29 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Mina jura jatai, worana ngani nganai?” Petrulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni Christus nganai.”

30 Ja Nulu tanana daudauana wonti, tanali wata nunkangundru kulnuni kaukaubananto.

31 Ja Nulu wonina wonti tanangu ngujangu-jara jinkila: Kanaia Ngatamura pirna ketjaket-jananto, ja pinaru worali, ja Priesta pirna worali, ja jaura jinkinietja worali nina woranato ja nari ngankananto, ja ditjini parkulani Nau tepi terkakananto.”

32 Ja Nulu talku ninapini jaura tanangu kaukaubana wonti. Ja Petrulu nina tjirimalkana wonti ja wonina wonti nina daudauala.

³³ Nulu najina karitjina mili nunkani najina wonti, ja Nulu Petrus daudauana wonti ja jatana wonti: “Ngakangu ngadaia nganamai, Satanajai! Ngangau jundru wata ngundrai mina Godaia nganai, a-ai, windri mina kanaia.”

³⁴ Ja Nulu kana wolara milini nunkanani jela matja karkana, Nau tanangu jatana wonti: “Warle ngantjai, ngakangu karipaterila, nau munta panila ngundrateriatimai, ja nulu kurnarku nunkani maniatimai ja ngakangu karipateriatimai.

³⁵ Ngangau warle tepi nunkani ngantjai kul-kala, nulu nina tintala nganai; ja warle tepi nunkani tintai ngakangundru ja ngantjani jaurandru, nulu nina mankamankala nganai.

³⁶ Jenia kanani ngumu nganai kara, nulu mita maru maninani, ja mungara nunkani tintaterinani?

³⁷ Mina kalala kanali jinkinanto kara mungarani nunkanani?

³⁸ Ngangau worana ngakangundru ja ngakani jaurandru nintali nganai tanangupini nguja palakantjini ja madlentjani, nunkangundru bakana Kanaia Ngatamura nintali nganala nganai, Nauja wokarala nganai Ngaperaija nunkanaia pirnalani angeia kulildrinto.”

9

¹ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Tanangundru palpa ninkida terkala wapaia tanalipini nari wata wontjala nganai, tanali Godaia milila ngurulali wokaranani najinantulu.”

² Ja ditji mara wora ja kulnuni Jesujeli Petrus ja Jakobus ja Johannes patana wonti, ja tanana pilki mardawonpa pirnaia miri taralkana wonti, kulno worana. Ja Nau njeranjerarina wonti tanangu milkini.

³ Ja kati nunkani kintjalkururina wonti, bulu pirna taleri jeribaka; jeruja kulirkanietja mitani ngandandariai tanana jeruja bulu ngankala.

⁴ Ja tanangu. Elias Mosingunto wondrate-rina wonti; ja pudla Jesungu jela ngankamalina wonti.

⁵ Ja Petrulu kalabana wonti ja Jesungu jatana wonti; “Rabbi! Ninkida ngaianangu ngumu nganai; ja ngaiani punga parkulu ngankananto, jinkani kulno, ja Mosini kulno, ja Eliani kulno.”

⁶ Ngangau nau ko nganana wonti mina nau jatananto, ngangau tana japali pirna nganana wonti.

⁷ Ja talarapalku pantjina wonti ja tanana walpadakana wonti; ja ngaiala talara palkundru dunkana wonti ja jatana wonti: “Naupini Ngatamura ngantjalu ngakani nganai, ninaia ngaraiatinimai!”

⁸ Ja tanali najina karitjina wonti, ja nurujeli tanali kana pani najina wonti, windri Jesus kulnulu tanangunto.

⁹ Ja tana mardawonpandru ngarina tikana, Nulu tanangu jirijiribana wonti, jenia wata kulnuni kaukaubananto, mina tanali matja najina, windri ngadani, Kanaia Ngatamura narindru jiritjina warai.

10 Ja jenia jaura tanali patana wonti, ja tana jakalkijiribamalina wonti: “Mina jenia wondrai: Narindru jiritjina?”

11 Ja tanali nina jakalkana wonti ja jatana wonti: “Jaura jinkinietja jatai: Elias ngopera wokarananto.”

12 Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Elias wokarai, ja nulu ngopera pratjana talku kurai; ja worderu dakanala parai Kanaia Ngatamurandru; Nauja pirna ketjaketjananto ja tanali ninaia panila ngundrananto.”

13 Ngani jurangu jatai: “Elias morlalu wokarana warai, ja tanali nunkangu ngankana warai, mina tanali jertapaterina warai, worderu nunkangundru dakanala parai.”

14 Ja Nau milini nunkanani wokarana wonti; ja Nulu kana wolara tanangunto najina wonti, ja jaura jinkinietjali tanana jakajakalkana wonti.

15 Ja nurujeli, kana wolarali nina matja najina, tana pirna ngaruparana wonti, ja tana karakara-rina wonti ja nunkangu jaura murlali jinkina wonti.

16 Ja Nulu jaura jinkinietja jakalkana wonti: “Mina jura tanangu jela jakalkijiribamaliai?”

17 Ja kana wolarandru nunkangu kuinujeli kalabana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, ngato ngatamura ngakani jinkangu wapalkana warai, nulla kutji ngapu ngamalkai;

18 Ja woderi nulia ninaia patai, jerra nulia ninaia diadialkai; ja nulia ngaltja ngankai ja manatandra matateriai ja winjariai; ja ngani inilini jinkanani jatana warai, tanalia ninaia dunkalkananto, ja tanaia ngandandarina warai.”

19 Nulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jura nguja gilbarinietja, wintaranaia ngani jurangu jela nganananto, wintaranaaia ngato jurana ngamalkananto? Ninaia ngakangu padakanimai!”

20 Ja tanali nina nunkangu wapalkana wonti; ja Nulu nina najina, nurujeli kutjieli nina matarla ngankana wonti, ja nau mitani purina wonti ja ngaltja witjiwitji walkina wonti.

21 Ja Nulu ngaperi nunkani jakalkana wonti: “Winta jenia nunkangu pantjinala?” Nau jatana wonti: “Kupandru,”

22 Ja nulu nina pota marapu bakana turuni ja ngapani worai, nina nari ngankala. Windri jidni ngurunguru ngananani, kalumiltjamiltjarina ngalina marangokau,

23 Jesus nunkangu jatana wonti: “Jundru ngurunguru ngananani morlalu ngundrala; warle morlalu ngundrai nunkangu panila ngandandariai.”

24 Ja nurujeli kankuja ngaperi maritjina wonti, ja milkigildieli jatana wonti: “Ngato morlalu ngundrai, Kaparajai, marangokau ngakangu wuldrungundranietjani.

25 Jesujeli najina, kana wolara jurborinani, Nulu katji murumuru dikidikibana wonti ja nunkangu jatana wonti; “Jidni kutji tali pani ja ngapu, ngato jinkangu jirijiribai, nunkangundru dunkau, ja wata niorla nunkangu wiriau!”

26 Ja nau maritjina wonti, ja nulu nina pirna diadialkana wonti, ja nau dunkana wonti; ja nau nari jeribaka nganana wonti, jeruja marapu jatana wonti: “Nauja matja nari.”

²⁷ Jesujeli nina mara patana wonti, ja nina terkibana tarana wonti, ja nau jiritjina wonti.

²⁸ Ja Nau pungani matja wirina, milieli nunkanali nina pilki jekibana wonti: “Miandru ngaiani ngandandarina warai ninaia dunkalkala?”

²⁹ Ja Nau tanangu jatana Wonti: “Nau-para nguja ngandandariai pilki dunkala, windri ngatjinali ja milja ngamanali.

³⁰ Ja tana nakandru wapana wonti ja Galilaiani palkingana wonti; ja Nulu wata ngantjana wonti kulnujeli jenia ngujamananto.

³¹ Ngangau Nulu milini nunkanani ngujan-gujara jinkina wonti ja tanangu jatana wonti: “Tanali Kanaia Ngatamura kana marani ngulku-jeli jinkila nganai, ja tanali ninaia nari ngankala nganai, ja matja nari, Nauja jiritjila nganai.”

³² Tanali jenia jaura wata ngujamana wonti ja japali nganana wonti nina jakalkala.

³³ Ja Nau Kapernaum ngurani wokarana wonti. Ja Nau matja pungani, Nulu tanana jakalkana wonti: “Mina jura paltuni ngankamalina warai?”

³⁴ Tana ngapu nganana wonti; ngangau tana paltuni ngankamalina warai, worana morla pirna nganai.

³⁵ Ja Nau matja ngamana ngarina, Nulu tanana marapatjana ja mandru karkana wonti ja tanangu jatana wonti; kulnujeli ngantjanani ngoperala nganala, nau pratianani ngadaia nganala nganai, ja pratjanaia mili.”

³⁶ Ja Nulu kupa waka patana wonti ja tanangu terti terkibana wonti; ja Nulu nina matja muna-mana, Nau tanangu jatana wonti:

37 “Warle jenipara kupa waka kulno patai ngakani talani, nulu ngana patai; ja warle ngana patai, wata nganai patai, a-ai, ninaia Nulia ngana jinpanala.”

38 Joliannili nunkangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, ngaiani kulno najina paraia jinkani talani kutji dunkalkanani, nau ngaiianingu wata karipateriai; ja ngaiiani nina daudauana paraia, ngangau nau ngaiianingu wata karipateriai.”

39 Jesus jatana wonti: “Wata nina daudauani-mai, ngangau wata kulno nganai, nulu ngurula ngankala nganai ngakani talani, ja wolja ngakangu madlentji jatala nganai.

40 Ngangau worana wata tula ngaiianani nganai, nau kamaneli ngaiianani nganai.

41 Ngangau warle jurangu ngapa koko kulno jinkiai tapananto ngakani talani, ngangau jura Christuja mili nganai, morlalu ngani jurangu jatai: Nulu kalala nunkani wata tintala nganai.

42 Ja warle tanangundru kulno wakawaka, ngakangu morlalu ngundranani, karkarkai, nunkangu ngumu nganai, lmarada wati jerkalani nunkanani kurananto, ja nina panto mandrani worananto.

43 Ja marali jidnana karkarkanani, ninaia wokaribamai; jinkangu ngumu nganai nguna wordu tepini wirila, jidni mara mandrunto kara turuja wiriati, nauja ngurali jerkiai.

44 Jerra tanani burka wata paliai ja turu wata mudai.

45 Ja tidnali jidnana karkarkanani, ninaia wokaribamai; jinkangu ngumu nganai, tidna

wordu tepini wirila, jidni tidna mandrunto turuja wiriati, nauja ngurali jerkiai.

⁴⁶ Jerra burka tanani wata paliai ja turu wata mudai.

⁴⁷ Ja milkieli jidnana karkarkanani, ninaia dukarau; ngumu jinkangu nganai milki kulnunto Godaia mililani wirila, jidni milki mandrunto turuja wiriati.

⁴⁸ Jerra burka tanani wata paliai ja turu wata mudai.

⁴⁹ Pratjana tanali turujeli wiribala nganai, ja poto ngumu pratjana tanali kaldrieli wiribala nganai

⁵⁰ Kaldri ngumu nganai; kaldri wata morla kaldri ngananani, minali jura ninaia ngankingala nganai? Kaldri jurangunto ngamalkanimai, ja murlali ngamalkijiribamalianimai!”

10

¹ Ja Nau nakandru puntina wonti ja Judaia wondirani wokarana wonti, ja mitani Jordan kaiari jerankari palkingana wonti; ja nakaldra kana wolara nunkangu jurborina wonti, ja worderu Nulu milingeru ngankana wonti, Nulu nakaldra tanangu ngujangujara jinkina wonti.

² Ja Pharisaia nunkangu wokarana wonti nina wontjala, ja tanali nina jakalkana wonti, jenia talku nganai kana kulnuni noa nunkani worarala.

³ Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mina Mosili jurangu jirijiribana wonti?”

4 Tana jatana wonti: “Mosili manuni kurana wonti puntibani dakani jaura dakala ja nana worarala.”

5 Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jurani ngara ngurungurundru nulu jurangu ninapini jirijiribani jaura dakana wonti.

6 Ngopera pantjimanandru Godali tanana materi ja widla pantjimana wonti.

7 Jendrania kana kulnujeli ngaperi nunkani ja ngandri nunkani worarala nganai, ja noani nunkanani jela ngamala nganai.

8 Ja pudla palku kulno nganala nganai. Jendrania pudla wata morla mandru, a-ai, windri palku kulno nganai

9 Mina Godali matja ngokana, kanali wata puntibananto.”

10 Ja pungani nina nakaldra milieli nunkanali jendrangundruja jakalkana wonti.

11 Ja Nau tanangu jatana wonti: “Warle noa nunkani woraranani ja noa nguru patanani, nulu nankangu pinta wokaribai;

12 Ja widlali noa nankani woraranani ja noa nguru patanani, nandru pinta wokaribai.”

13 Ja tanali kupa waka nunkangu padakana wonti, Nulu tanana karakarananto; milieli tanana daudauana wonti, tanali tanana padakanani.

14 Jesujeli jenia najina, Nau kaldririna wonti ja tanangu jatana wonti: “Kupa worani patanau, ja wata daudauauau tanana ngakangu wokarananto; ngangau tanangu Godaia milila nganai.

15 Morlalu ngani jurangu jatai: Warle Godaia milila wata patai kupa wakali jeribaka, nau wata nunkangu wirila nganai.”

16 Ja Nulu tanana matja munamana, Nau tanangu mara kuraterina wonti ja tanana ngurungutana wonti.

17 Ja Nau dunkana kurana wonti paltuja, kulno nunkangu mindrina wonti ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti ja nina jakalkana wonti: “Ngujangujara jinkinietja ngumujai, mina ngato ngankananto tepi ngurali manila?”

18 Jesus nunkangu jatana wonti: “Minandru jundru ngana ngumu dikai? Wata kulno ngumu nganai, windri Goda kulnulu.

19 Jirijiribani jaura jidni milkila: Wata pinta wokaribamai; wata narielu nandrainai; wata kurieli maniamai, wata jedi jaura morlalu jatamai; wata watawatali maniamai; ngaperi jinkani ja ngandri jinkani pirna ngundramai.”

20 Nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngjangujara jinkinietjajai, jenia pratjana ngato ngamalkai kupandru.”

21 Jesujeli nina najina, Nulu nina ngantjana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Kulno jundru wata ngamalkai: wapau pratjana mina jundru ngamalkai, jinkiau kalalaiai, ja wangiwangini bakujeli jinkiau, ja jundru poto pirna pariwilpani ngamalkala nganai; ja ninkidani tikau, ngakangu karipateriau, kunarku maniau.”

22 Nau jenia jaurandru ngaurongauro pantjia wonti, ja ngaurongaurojeli wapana wonti; ngangau nau poto pirna nganana wonti.

²³ Ja Jesujeli najina karitjina wonti ja milini nunkanani jatana wonti: “Jenia mati nganai, tana poto pirna Godaia mililani wirinanto.”

²⁴ Mili nunkani jaurandru pirna ngaruparana wonti. Jesujeli nakaldra kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Kupa worai, worderu mati jenia nganai tanangu, tana potuni manujeli ngundranani Godaia mililani wirila.

²⁵ Morla ngaua nganai, Camuli kulno kuri pikiri wilpani palkingananto kana poto pirnani, nau Godaia mililani wirinanto.”

²⁶ Tana morla pirna ngaruparana wonti ja ngankamalma wonti: “Warlengarla tepita manila nganai?”

²⁷ Jesujeli tanana najina wonti ja jatana wonti: “Kana ngandandariai, ngarla Godata wata ngandandariai; ngangau Godani pratjana wata ngandandariai.”

²⁸ Petrulu wonina wonti nunkangu jatala: “Mai, ngaiani pratjana woraranala ja jinkangu karipaterinala!”

²⁹ Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti, morlalu ngani jurangu jatai: “Wata kulno nganai nulu worarana warai punga kara, nejingatata worana kara, kaku worana kara, ngaperi kara, ngandri kara, noa kara, kupa worana kara, mita worana kara ngakangundru ja ngantjani jaurandru.

³⁰ Nulu wata maninani 100 potajeli karari nunkangupini mitani punga worana ja ngatata worana ja kaku worana ja ngandri worana ja kupa worana ja mita worana tirikaripaterinali jela, ja ngadani tepi ngurali.

³¹ Marapu ngoperala ngadala nganala nganai, ja ngadala ngopera nganala nganai.”

³² Tana paltuni nganana wonti Jerusalemia tarala; ja Jesus tanangu ngopera nganingana wonti, ja tana ngaruparana wonti, ja tana nunkangu karipaterina japali pantjina wonti. Ja nulu nakaldra mili marapratjana ja mandruni manduringana wonti ja wonina wonti tanangu jatala, worderu nunkangu ngadani pantjinanto:

³³ “Mai, ngaiana Jerusalemia tarala wapaia, ja tanali Kanaia Ngatamura Priesta pirnani ja jaura jinkinietjani ngulkujeli jinkila nganai, ja tanali ninaia naria kurala nganai ja ninaia kana koni ngulkujeli jinkila nganai.

³⁴ Ja tanali ninaia ngirkibala nganai ja nandrala nganai, ja nunkangu ngaltja worala nganai, ja ninaia nari ngankala nganai; ja ditjini parkulani Nauja jiritjila nganai.”

³⁵ Ja nunkangu Jakobus ja Johannes Zebedäuni ngatamura wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngujagujara jinkinietjajai, ngali ngantjai, jundru ngalina jinkinnanto minakulno ngali jinkangu ngatjiai.”

³⁶ Nau pudlangu jatana wonti: “Mina judla ngantjai, ngato judlangu ngankananto?”

³⁷ Pudla nunkangu jatana wonti: “Ngalingu kurau, kulno jinkangu ngunarani ja kulno jinkangu worangantjuni pirnalani jinkanani ngamananto.”

³⁸ Jesus pudlangu jatana wonti: “Judla ngurunguru nganai, nunkangupini kokundru topala nina ngato tapai; ja nina multibanila manila, nina multibanila ngato maninanto?”

39 Pudla nunkangu jatana wonti: “Kauna, ngali ngurunguru nganai.” Jesus pudlangu jatana wonti: “Nina koko ninapini ngato tapai, judla tapala nganai; ja nina multibanila, nina ngato maninanto, judla manila nganai;

40 Windri ngamana ngunarani ngakanani ja worangantjuni ngakanani jinkila, wata potongakani nganai, a-ai, windri tanangu, worangumatja ngankingana.”

41 Ja mili marapatjanali jenia ngarana, tana junkarina wonti Jakobungu ja Johanningu.

42 Jesujeli tana karkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jura milkila, kana wolarai kaparali tanangu jirijiribai, ja tanani kana pirnali tanana jupai.

43 Jeruja wata jurangu nganaiatimai; a-ai, warle jurangundru ngantjai pirna pantjila, nau mili jurani nganaiatimai.

44 Ja warle jurangundru ngantjai ngoperalanaganala, nau pratjanaia mili nganaiatimai.

45 Ngangau bakana Kanaia Ngatamura wata wokarana warai mili ngamalkala, a-ai, mili nganala, ja tepi nunkani jinkiterila kalala marapuja.”

46 Ja tana Jericho ngurani wokarana wonti. Ja Nau, ja mili nunkani, ja kana wolara Jerichundru dunkana, Timäiuni ngataraura, Bartimäus, butju paltuni ngamana wonti potuni ngatjila.

47 Ja nulu matja ngarana, Jesus Nazare-nala Nauja nganai, nulu wonina wonti niar-itjila ja jatala: “Jesujai, Davidani ngatamurajai; ngakangu kalumiltjamiltjariau!”

⁴⁸ Ja marapujeli nina daudauana wonti nau ngapurinanto; ja nau morla parparali maritjina wonti: “Davidani ngatamurajai, ngakangu kulumiltjamiltjariau!”

⁴⁹ Ja Jesus banbana wonti ja jatana wonti: “Ninaia karkanau!” Ja tanali nina kana butju karkana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Murlali nganamai, terkakamai, Nulia jidna karkai!”

⁵⁰ Nulu kati nunkani worarana wonti ja terkakana wonti ja Jesungu wokarana wonti.

⁵¹ Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: Mina jundru ngantjai ngato jinkangu ngankananto?” Kana butju nunkangu jatana wonti: “Rabbuniai, ngato nakaldra najinanto!”

⁵² Jesus nunkangu jatana wonti: “Wapau morlalu ngundranali jinkanali jidnana tepi ngankana warai.” Ja nurujeli nulu nakaldra najina wonti, ja nau Jesungu paltuni karipaterina wonti.

11

¹ Ja tana Jerusalemingu karakara wokaranani, Bethphagingu ja Betlianiangu mani nindri mardawonpani, Nulu mili nunkani niandru jinpana wonti.

² Ja pudlangu jatana wonti: “Wapalumai nunkangupini ngura waka judlangunkari, ja nurujeli judla nunkangu wirinani, judla donki kuparu workamantraterinani mankamankala nganai, nunkangupini wata kana kulno dukaterina warai; nina dukaralumai, ja tikalkalumai!”

³ Ja kulno judlangu jatanani: “Ninandru judla jenia ngankai?” Judla jatalumai: “Kaparali ninaia karkai”; ja nurujeli nulu nina jinpala nganai.

⁴ Pudla wapana wonti ja donki kuparu manka-mankana wonti manani workamantraterinani, palarani woderi palto karitjiai; ja pudlali nina dukarana wonti.

⁵ Ja palpa tanangundru jerra terkana, pudlangu jatana wonti: “Mina judla ngankai, donki kuparu judla dukarai?”

⁶ Pudla tanangu jatana wonti worderu Jesujeli jirijiribana warai, ja tanali pudlangu manuni kurana wonti.

⁷ Ja pudlali donki kuparu Jesungu tikalkana wonti, ja tanali kati tanani nunkangu kurana wonti, ja nina kurana tarana wonti.

⁸ Marapujeli kati tanani paltuni jaupana wonti, kana ngurujeli ngimanguna pitandru wokaribana wonti, ja tanana paltuni jaupana wonti.

⁹ Ja tana ngopera wapana wonti ja karipaterina wonti maritjina wonti ja jatani wonti: “Hosiana, ngaiani jurakokai ninaia, Nauja wokarai Kaparaia talani:

¹⁰ Ngaiani jurakokai Ngaperaia ngaiananaia Davidani milila nauja wokarai! Hosiana mirini!”

¹¹ Ja Jesus Jerusalemingu ja jaura pungani wirna wonti. Ja Nulu pratjana matja najinajibana, ja matja kalkaurarina, Nau Bethaniaia wapana wonti marapratjana ja mandrunto.

¹² Ja tana tankubana Bethaniandru dunkana kurana, Nau mauali nganana wonti.

¹³ Ja Nulu woritandru tandraia nindri kulno talpanto najina wonti, ja Nau nunkangu wokarana wonti, Nulu palpa nunkangu mankamankananto; ja Nau nunkangu matja wokarana, Nulu panila mankamankana wonti windri talpa; ngangau jendranguta wata tandraia miljaru nganana wonti.

¹⁴ Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Ngurali wata morla kulnujeli jinkangundru tandra tajinanto.” Ja milieli jenia ngarana wonti.

¹⁵ Ja tana Jerusalemingu wokarana wonti. Ja Jesus Godaia pungani wirina wonti, ja Nulu wonina wonti tanana narrala, tanali Godaia pungani jinkimalina wonti ja burungankana wonti, ja Nulu mardatandrakaritjimalkanietjaia kurli ja mulapara burungankanietjaia ngamana piri kokulterkibana wonti.

¹⁶ Ja Nulu wata manuni kurana wonti kulnujeli koko Godaia pungani palkingalkananto.

¹⁷ Ja Nulu ngujangujara jinkina wonti ja tanangu jatana wonti: “Wata dakanala parai: Tanali punga ngakani ngatjini punga dikananto kanani warupotuni? Ja jura ninaia watawatali maninietjaia minka ngankala wapaia.”

¹⁸ Ja jaura jinkinietjali ja Priesta pirnali jenia ngarana wonti, ja wontina wonti worderu tanali nina nari ngankananto; ngangau tana japali nganana wonti nunkangundru, ngangau kana wolara pirna ngaruparana wonti nunkani ngujangujarandru.

¹⁹ Ja matja kalkaurarina, tana ngurandru dunkana kurana wonti.

²⁰ Ja tankubana palkara tana wiringana, tanali najingana wonti tandraia nindri mujarina warai kaparajelu.

²¹ Ja Petrulu jenia ngundrana nunkangu jatana wonti: “Rabbi, najiau! Naupini tandraia nindri, ninaia jundru dikidikibala wiri, mujarina warai.”

²² Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Godani morlalu ngundranau!

²³ Ngangau morlalu ngani jurangu jatai: Kulno nunkangupini mardawonpani jatanani: Dukarateriamai ja ngapa pirnani worateriamai, ja nau ngarani nunkanani wata mangangankanani, aai, windri morlalu ngundranani, jenia pantjinani mina nau jatai, nunkangu pantjila nganai, mina nau jatai.

²⁴ Jendrania ngani jurangu jatai: Pratjana mina jura ngatjinani juranani ngatjiai, morlalu ngundranau jura jenia maninanto, ja jura jenia manila nganai.

²⁵ Ja jura terkanani ngatjila, worani patanau mina jura kulnuni ngamalkai; ngangau bakana Ngaperali juranali pariwilpani madlentji jurani worani patananto.

²⁶ Jura wata worani patanani, jeruja bakana Ngaperali juranali pariwilpani madlentji jurani wata worani patala nganai.”

²⁷ Ja tana nakaldra Jerusalemingu wokarana wonti. Ja Nau Godaia pungani wirarinani, Priesta pirna ja jaura jinkinietja ja pinaru nunkangu wokarana wonti,

28 Ja nunkangu jatana wonti: “Mma ngurulali jundru jenia ngankai, ja warle jinkangu ninapini ngurula jinkina warai jenia ngankananto?”

29 Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Bakana ngato jurana jaura kulno jakalkala nganai, ja jura ngakangu kalabananto; ja ngani jurangu jatala nganai, mina ngurulali ngato jenia ngankai.

30 Johanini multibanila pariwilpandru kara, kanandru kara nganana wonti? Ngakangu kalabanau!”

31 Ja tana tjurujeli ngundrana wonti ja jatana wonti: “Ngaiani jatanani, pariwilpandru, Nauja ngaiangu jatala nganai: Minandru jura nunkangu wata morlalu ngundrana wonti?”

32 Ngaiani jatanani, kanandru, ngaiani kana wolarandru japali nganananto, ngangau tanali marapujeli Johannes Propheta patai.”

33 Ja tanali Jesungu kalabana wonti ja jatana wonti: “Ngaiani ko.” Ja Jesus tanangu kalabana wonti ja jatana woti: “Jeruja bakana ngani jurangu wata jatai, mina ngurulali ngato jenia ngankai,”

12

1 Ja Nulu wonina wonti tanangu jeribaka jaurali jatala: “Kana kulno wain maru kurana wonti;, ja nulu pita terkibana karitjina wonti, ja wain nankani kutu bakuna wonti, ja punga wutju wotina wonti, ja nina marunajinajibani-etja worangu worarana wonti, ja wapana wonti worita.

² Ja nulu najinajibanietja worangu miljau talkuni mili kulno jinpana wonti, nulu najinajibanietja worangundru maruja tandrandru manijiribananto.

³ Tanali nina patana wonti ja nina nandrana wonti ja mara kala jinpana wonti.

⁴ Ja nakaldra nulu tanangu mili nguru jinpana wonti; ja nina mangatandra tanali mardali diana wonti, ja nina matja ngirkibana, jinpana wonti.

⁵ Ja nakaldra nulu kulno nguru jinpana wonti; ja nina tanali nari ngankana wonti, ja marapu morla, tanangundru tanali palpa nandrana wonti, palpa nari ngankana wonti.

⁶ Nulu windri ngatamura kunakulno ngantjalu morla ngamalkana wonti, ju nulu nina ngadani tanangu jinpana wonti ja jatana wonti: “Tana ngakani ngatamurani warawararila nganai.”

⁷ Tana maru najinajibanietja ngankamalina wonti: “Naupini maratunkaia; kaparanau, ninaia ngaiana nari nandrananto maratunka nunkani ngaianani nganananto,”

⁸ Ja tanali nina patana wonti ja nari ngankana wonti ja nina wain marundru palarani worana wonti.

⁹ Mina wain maruja kaparali ngankala nganai? Nau wokarala nganai, ja nulu maru najinajibanietja nari ngakala nganai ja wain maru nguruni jinkila nganai.”

¹⁰ Jura wata ninapini jaura warapanala: “Naupini marda, nina wotinietjali worana wonti, nau marda buru pantjina wonti;

¹¹ Kaparandru nau jenia pantjina wonti, ja ngaianangu milkini ngaruparana pirna nganai.”

12 Ja tanali wontina wonti nina patala, windri tana kana wolarandru japali nganana wonti, ngangau tanali ngujamana wonti, Nulu tanangundru ninapini jeribaka jaura jatana warai. Ja tanali nina worarana wonti ja wapana wonti.

13 Ja tanali nunkangu Pharisaia palpa ja Herodini mili palpa jinpana wonti, tanali nina patananto jaurani nunkanani.

14 Tana wokarana wonti ja nunkangu jatana wonti; “Ngujangujara jinkinietjai, ngaiiani milkila, jidni morlalu nganai, ja jidni manubaku nganai kanani; ngangau jundru wata kana mudla ngundrai, a-ai, jundru morlalu Godaia paltundru ngujangujara jinkiai; jenia talku nganai mitaia kaparani kalala jinkila kara, pani kara? Ngaiiani jinkinanto kara, wata jinkinanto kara?”

15 Nulu tanana jeljujelu matja ngujamana, Nau tanangu jatana wonti: “Minandru jura ngana wontjai? Padakanau ngakangu kalalaia mardatandra kulno, ngato nina najinanto!”

16 Tanali kulno jinkina wonti. Ja Nau tanangu jatana wonti: “Waninunkani mudla naupini nganai, ja mina jaura dirkalani parai?” Tana nunkangu jatana wonti: “Mitaia kaparaia.”

17 Ja Jesujeli kalabana wonti ja jatana wonti: “Jinkianau kaparaia poto kaparani ja Godaia poto Godani!” Ja tana nunkangundru pirna ngaruparana wonti.

18 Ja Sadducaia nunkangu wokarana wonti, tanaia jatai: “Narila wata morla jiritjila nganai”, ja nina jakalkana wonti ja jatana wonti:

19 “Ngujangujara jinkinietjajai, Mosili ngainingu dakana wonti: “Kana kulnuja neji palinani, ja noa nunkani woraranani, ja kupa pani woraranani, ngatatajeli nunkanali noa nunkani patananto ja nejini nunkanani ngatamura jiritjibananto.

20 Neji mara wora ja mandru nganana wonti. Ja ngoperalali noa patana wonti, ja nau matja palina, ngatamura pani worarana wonti;

21 Ja mandrulali nana noa patana wonti ja palina wonti; ja parkulali bakana jeruja;

22 Ja nana tanali mara wora ja mandrujeli noa patana wonti, ja ngatamura pani worarana wonti. Pratjaterinani ngadani bakana widla palina wonti.

23 Terkakani ditjini, tana matja jiritjina, wani-nunkani noa tanangundru nani nganala nganai, ngangau mara wora ja mandrujeli nana ngamalkana wonti?”

24 Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti “Wata jura jendrangundruja tjautjau ngundranau, ngangau jura jaura worana ja bakana Godaia ngurula wata ngujamai?

25 Ngangau tana narindru matja jiritjina, tanali wata morla noa patai ja noa pantjiai, a-ai, tana angela jeribaka nganai, tana pariwilpani nganai.

26 Narilandru, tana tepi terkalaija nganai, jura wata Mosini dakani jaurani warapana warai, worderu dilka nindrini Godali nunkangu kaukaubana wonti ja jatana wonti: “Ngani Abrahamani Goda ja Isaakani Goda ja Jakobani Goda?”

27 Goda wata naria Goda, a-ai, tepia; jura tjautjau pirna ngundrai!

28 Ja jaura jinkinietja kulno nunkangu wokarana wonti, nulu ngarana warai, worderu tana ngankamalina warai, ja nulu ngujamana warai, Nulu tanangu ngumu kalabana warai, nulu nina jekibana wonti: “Mina jirijiribani jaura pratjanaia kapara nganai?”

29 Jesujeli nunkangu kalabana wonti: jirijiribani jaura pratjanaia kapara naupini nganai: Ngaramai, Israelajai, Kapara Goda ngaianau Kapara kulno nganai;

30 Ja jundru Kapara Goda jinkani ngantjamai ngarali jinkanali, ja mungarali jinkanali, ja manujeli jinkanali, ja ngurungurulali jinkanali warupotujeli. Naupini jirijiribani jauraia ngoperalanai.

31 Ja nguru nunkangu jeribaka nganai: Ngurala jinkani ngantjamai, jidna munta jeribaka. Morla pirna pudlangu wata jirijiribani jaura kulno parai.”

32 Ja jaura jinkinietja nunkangu jatana wonti: “Ngumu, Ngujangujara jinkinietjajai, jidni morlalu jatana warai, ngangau Kulno nganai, ja wata kulno nguru nganai nunkangu.

33 Ja ninaia ngantjana ngarali ja manujeli ja mungarali ja ngurungurulali warupotujeli, ja ngurala ngantjana munta jeribaka, morla pirna nganai tarani poto ngumuni ja poto ngumu pratjanani.”

34 Ja Jesujeli ngujamana wonti, nulu matja kiri kalabana, Nau nunkangu jatana wonti: “Jidni

wata worita nganai Godaia mililani.” Ja wata kulnujeli wontjana wonti nina morla jekibala.

³⁵ Ja Jesujeli, Godaia pungani ngujangujara jinkinani, kalabana wonti ja jatana wonti: “Worderu jaura jinkinietja jatai, Christus Davidani ngatamura nganai?”

³⁶ David munta Jaola kulikirieli jatai: Kapara jatanala Kaparani ngakanani: Ngakangu ngunarani ngamana ngariau, ngato talpala jinkani jinkangu tidnani kuranantulu, tidnaparani piri jeribaka.

³⁷ Davidali muntali nina dikai, Kapara, ja wodajerindru Nau ngatamura nunكاني nganai?” Ja kana wolarali nina murlali ngarana wonti.

³⁸ Ja ngujangujarani nunكاني Nau tanangu jatana wonti: “Jaura jinkinietjandru ngamalkaterianau, tanali ngantjai kati wirdieli wirarina ja jaura murlali jinkimalini pirini,

³⁹ Ja ngamanai piri ngopera jaura pungani, ja ngamani piri ngopera buka pirnani.

⁴⁰ Tanali mangawaruja pungu tajiai, ja jendralia ngatjina wurdri wondralkai; tanali kalala morla pirna manila nganai.”

⁴¹ Ja Jesus mardatandra kokunkari ngamana ngarina wonti ja Nulu najinajibana wonti worderu kana wolarali mardatandra mordatandra kokuni kurana wonti; ja kana poto pirna marapujeli kurana wonti marapu.

⁴² Ja mangawara kulno wangiwangi wokarana wonti ja mardatandra mandru wakawaka kurana wonti, jenia nganai mardatandra mara kulno.

⁴³ Ja Nulu mili nunkani karkana wonti ja tanangu jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai: Nai ldrupini mangawaru wangiwiangeli morla mardatandra kokuni kurana watanangu pratjanani.

⁴⁴ Ngangau tanalia pratjanali tanani potolnanamirindru kurana warai; nandrupini nankani ngaljengaljendru pratjana, mina nandruja ngamalkana warai, nankani potoprattjana, kurana warai.”

13

¹ Ja Nau Godaia pungandru dunkana kurana, mili nunkani kulno nunkangu jatana wonti: “Ngujangujara jinkinietjajai, najiau mina marda ja mina wotini!”

² Ja Jesujeli kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jundru jenia wotini pirna najiai? Wata marda kulno marda kulnuni paraia nganai.”

³ Ja Nau maninindri mardawonpani Godaia pungankari matja ngamana ngarina, nina Petrulu ja Jakobulu ja Johannili ja Andreasali pilki jakalkana wonti:

⁴ “Ngaiangu jatau, winta jenia pantjila nganai; ja mina malka jenia nganai, winta jenia pratjana mudala nganai?”

⁵ Jesujeli kalabana wonti ja wonina wonti jatala: “Ngamalkaterianau kulnujeli jurana karkarkaiati.

⁶ Ngangau marapu wokarala nganai talani ngakanani, ja tana jatala nganai: Ngani Nauja nganai, ja tanali marapu karkarkala nganai.

⁷ Jura tirimalinandru ja tirimalina pinti ngaranani, wata japali pantjianau; ngangau jenia pantjinanto, ja mudana wata kautji nganala wapaia.

⁸ Ngangau kana wolara tiriterkakala nganai kana wolarani, ja mitaia kaparaia milila mitaia kaparaia mililani; ja mita wiltjiwiltjila nganai mankamanka, ja luaua pirna ja tjautjau pirna nganala nganai.

⁹ Ketjaketjanaia wonina jenia nganai. Jura munta ngamalkaterianau, ngangau tanali jurana kaparani ngulkujeli jinkila nganai, ja jaura punгани tanali jurana nandrala nganai; ja naji-najibanietjani ja mitaia kaparani tanali jurana terkibala nganai ngakangundru, tanangu malaka nganananto.

¹⁰ Ja tanali ngopera kanani warupotuni ngantjani jaura kaukaubala nganai.

¹¹ Kanali jurana wapalkanani ja ngulkujeli jinkinani wata manujeli ngundranau mina jura jatananto, ja wata ngankingaterianimai, a-ai, windri jenia, mina Nulia jurangu jinkila nganai nunkangupini ditjini, jatanimai; ngangau wata jura nganai, tana jatai, a-ai, Jaola kulikirieli.

¹² Nejieli ngatata nunkani naria ngulkujeli jinkila nganai, ja ngaperali kupa nunkani; ja kupa terkakala nganai ngaperani ja ngandrini ja pudlana naria jinkila nganai.

¹³ Ja kana warupoto jurangu kalakalarila nganai ngakani talandru. Worana wonki nganai ngadajelu, nulu tepi ngurali manila nganai.

¹⁴ Jura “duljadulja-tjautjau” najinani, nunkangundru Propheta Daniilali kaukaubana wonti,

nau terkai woderi nau wata terkananto, — warle jenia warapai ngundraiatimai — ngadani tana Judaia mitaia mardawonpaia japa mindriatini-mai!

¹⁵ Worana punga mangatandrani nganai, wata pungan ngariatimai, ja bakana wata wiriatimai minakulno pungandru manila.

¹⁶ Ja worana maruni nganai, wata karitjina tikaiatimai, kati nunkani manila.

¹⁷ Jakajai tanangu mandrantjani ja ngama jinkinietjani tanangupini ditjini!

¹⁸ Ngatjiammai jurani japa mindrina wata kilpani pantjinanto.

¹⁹ Ngangau tanapini ditji ketjaketjana pirna nganala nganai, worderu jenia mitaia woninandru, ninapini Godali pantjimana wonti, kararilu wata nganana wonti ja wata nganala nganai.

²⁰ Ja Kaparali tananapara ditji wata wordu ngankanani, kana pain tepi pirna ngamanani; windri kalkalkanandru, tanana Nulia kalkalkana wonti, Nulia jenia ditji wordu ngankana wonti.

²¹ Jendranguta kulno jurangu jatanani: Mai, ninkida Christus nganai kara; mai, jerra Nauja, jenia wata morlalu ngundranimai.

²² Ngangau Jedikantji Christus wora ja Jedikantji Propheta wora terkakala nganai, ja tanali malka ja pirnala jinkila nganai; ngangau tana ngurunguru ngananani, tanali bakana karkarkananto, tanana Nulia kalkalkanala.

²³ Jura ngamalkaterianau! Mai, ngani jurangu jenia pratjana ngopera jatana warai.

²⁴ Tanangupini ditjini, ketjaketjana pirnani ngadani, ditji pirna ngalpuru pantjila nganai, ja pirali praitji nunkani wata jinkila nganai.

²⁵ Ja ditji waka wora pariwilpandru purila nganai, ja pariwilpaia ngurula wiltjiwiltjila nganai.

²⁶ Ja ngadani tanali Kanaia Ngatamura najila nganai talara palkujeli wokaranani ngurungurulali ja pirnali.

²⁷ Ja ngadani Nulia angela worana nunkani jinpala nganai, ja Nulia mapala nganai nunkani kalkalkanala watara mandru ja mandrundru, mitaia wondirandru pariwilpaia wondirajelu.

²⁸ Tandra nindrindru jeribaka malka kiririanimai; ngunanguna nunkani matja kuljakuljarina ja talpa matja punkana, jura ngujamai, wol-drakanja karakara nganai.

²⁹ Jeruja bakana jura ngujamananto, jura jenia najina pantjinani, nau manani karakara nganai,

³⁰ Morlalu ngani jurangu jatai: Naupini nguja wata mudala nganai jenia pratjana pantjinantulu.

³¹ Pariwilpa ja mita maru mudala nganai; jaura ngakani wata mudala nganai.

³² Ninapini miljaru ja ditji wata kulnujeli ngujamai, bakana wata angelali pariwilpani, bakana wata Ngatamurajeli, a-ai, windri Ngaperali.

³³ Ngamalkaterianau, tepi ngamanau ja ngatjianau, ngangau jura wata milkila, winta naupini ditji nganai.

³⁴ Worderu kana kulno palkanani, nulu punga nunkani worarai, ja milini nunkanani ngurula jinkiai, ja tanangu pratjanani ngankana tanani

kurai, bakana mana ngamalkanietjani jirijiribai nau tepi ngamananto.

³⁵ Jeruja tepi ngamanau, ngangau jura wata milkila, winta pungai kapara wokarai, kalkaura kara, tinka terti kara, paia ngaperi jatanani kara, tankubana kara;

³⁶ Ngangau nulu jurana, nau nurujeli wokaranani, muka mankamankaiati.

³⁷ Mina ngani jurangu jatai, jenia ngani pratjanani jatai: Tepi ngamanau!”

14

¹ Ja ditji mandruni Passa ja pulkurutjeribanibuka pani ditji nganana wonti; ja Priesta pirnali ja jaura jinkinietjali wontina wonti, worderu tanali nina kireli patananto ja nari ngankananto.

² Tana jatana wonti: “Wata ditji pirnani, ngangau kana wolara juajuangaiati.”

³ Ja Nau Bethania ngurani Simon kana gambalaia pungani nganana wonti, ja Nau kurlini ngamana ngarinani widla kulno wokarana wonti, nandru Alabaster koko gildi ngumu pirnanto ngamalkana wonti, ja nandru nina koko wokaribana wonti, ja nina nunkangu mangatandrani nangana wonti.

⁴ Palpa jerra nganana wonti tana junkarilkijiribamalina, wonti ja jatana wonti: “Minani jenia gildi bakujeli tintana?”

⁵ Ngangau nandruja ninaia gildi kalalaia jinkinanto morla 300 mardatandrani, ja wangi-wangini bakujeli jinkinanto.” Ja tana nankangu buijubuljurina wonti.

⁶ Jesus jatana wonti: “Nanaia murlali worani patanimai. Minandru jura nanaia jupai? Nandruja ngankana ngumu ngakangu ngankana warai.

⁷ Ngangau milingeru jura kana wangiwangi jurangunto ngamalkai, ja jura jertapaterinani jura tanangu ngumu ngankananto; ngana jura wata milingeru ngamalkai.

⁸ Mina nandruja ngankananto, nandruja ngankana warai; nandru ja ngopera ngankana warai ngana palku wiribala todinaia,

⁹ Morlalu ngani jurangu jatai: Woderi tanali paruparu ninapini ngantjiani jaura kaukaubala nganai mita maruni, naka tanali bakana jatala nganai, mina nandruja ngankana warai, nanaia ngundrananto.”

¹⁰ Ja Judas Ischariot, marapatjana ja mandrundru kulno, Priesta pirnaia wapana wonti, nulu nina tanangu wontawontananto.

¹¹ Ja tanali jenia ngarana, tana mankina wonti, ja nunkangu talpadakana wonti mardatandra jinkila; ja nulu wontina wonti worderu nulu nina ditjini talkuni wontawontananto.

¹² Pulkurutjeribanibuka pani ditji ngoperalani, tana Passa kuparu nandrana, mill nunkani nunkangu jatana wonti: Wodaninkinaia jidni tertapateriai ngaiani wapananto ja ngankingananto, jundru Passa kuparu tajinanto?”

¹³ Ja Nulu mill nunkani mandm jinpana wonti ja pudlangu jatana wonti: “Wapalumai nguraia, ja kana kulno judlangu miandurila nganai, nulu ngapa koko mandrai; nunkakaripaterialumai,

14 Ja woderi nau wirila nganai, jerra punga ngamalkanietjani jatalumai: Ngujangujara jinkinietja jatai: Woderi ngakani piri nganai, naka ngato Passa kuparu milintali tajinanto?

15 Ja nulu judlangu tajini piri pirna matja ngankingana, wondrala nganai, naka ngaianani nina ngankingalumai.”

16 Ja mili nunkani dunkana kurana wonti, ja ngurani wokarana wonti, ja jeruja mankamkana wonti, worderu Nau pudlangu jatana warai; ja pudlali Passa kuparu ngankingana wonti.

17 Ja matja kalkaurarina, Nau marapatjana ja mandrunto wokarana wonti.

18 Ja tana kurlini ngamanani ja tajinani Jesus jatana wonti: “Morlalu ngani jurangu jatai, kulnujeli jurangundru, nulia ngakangunto tajila wapaia, ngana wontawontala nganai.”

19 Tanali wonina wonti ngaurongauro pantjila ja nunkangu jatala pilki ja pilki: “Ngani nauja nganai? Ja kulno: Ngani nauja nganai?”

20 Nulu kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Kulno marapatjana ja mandrundru, ngalikulno mara kurai pirrani.

21 Kanaia Ngataraura wapai, worderu nunkangundru dakanala parai; jakajai nunkangupini kanani, nulia Kanaia Ngataraura wontawontala nganai; nunkangupini kanani ngumu ngananala, nauja wata dankanala.”

22 Tanali tajinani, Jesujeli buka patana wonti ja ngurungutana wonti ja ninapini wokaribana wonti ja tanangu jinkina wonti ja jatana wonti:

“Patanimai ja tajianimai; naupini ngani palku nganai!”

²³ Ja Nulu koko matja patana ja jurakokana, Nulu nina tanangu jinkina wonti, ja tanali pratjanali nunkangundru tapana wonti,

²⁴ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Naupini ngani kumari nganai, ninapini ngani marapuja nangateriai.

²⁵ Morlalu ngani jurangu jatai: “Kararindru ngato wata morla nunkangupini waina nindri tandrandu tapala nganani nunkangupini ditjielu, ngato nina marra tapala nganai Godaiaa mililani,”

²⁶ Ja tana jurakokairi wima matja jatana, tana maninindri mardawonpaia wapana wonti.

²⁷ Ja Jesus tanangu jatana wonti: “Jura pratjaterina nunkangupini tinkani ngakangu kintjakintjarila nganai, ngangau dakanala parai: Ngato ngamalkanietja nandralla nganai, ja tjipi piltjaru nganala nganai.

²⁸ Ngadani ngani matja jiritjina warai, ngani jurangu ngopera Galilaiaia wapala nganai.

²⁹ Petrus nunkangu jatana wonti: “Bakana pratjana jinkangu kintjakintjarinani, ja wata ngani.”

³⁰ Ja Jesus nunkangu jatana wonti: “Morlalu ngani jinkangu jatai: Karari nunkangupini tinkani, windrila paia ngaperi pota mandru jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.”

³¹ Nau morla parparali jatana wonti: “Ngani bakana jinkangunto palinanto, ngato jidnana

wata jedieli worarala nganai.” Jeruja bakana mili pratja jatana wonti.

³² Ja tana piri kulnuni wokarana wonti, tala nunkani Gethsemane; ja Nau milini nunkanani jatana wonti: “Ninkida ngamana ngarianau ngani ngatjinantulu.”

³³ Ja Nulu Petrus ja Jakobus ja Johannes patana wonti ja wonina wonti ngaruparala ja japali nganala.

³⁴ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Ngani mungara ngaaurongauro pirna nganai narielu; ninkida ngamanimai ja tepi ngamanimai!”

³⁵ Ja Nau ngalje morla wapana wonti ja mitani woraterina wonti ja ngatjina wonti, ngangau naupini ditji nunkangu wiringananto.

³⁶ Ja Nau jatana wonti: “Abba, Ngaperiai! Jidni ngu runguru nganai pratjana ngankala, ninapini koko ngakangundru maniau: wata jeruja, mina ngani jertapateriai, a-ai, mina jidni.”

³⁷ Ja Nau tikana wonti, ja Nulu tanana mukaturaranani mankamankana wonti, ja Nau Petrungu jatana wonti: “Simoniai, jidni mukaturarai? Jidni ngandandariai ngalje ngakangunto tepi ngamala?”

³⁸ Tepi ngamanau ja ngatjianau, jura wontjanilani wirati; mungara manju nganai ja palku waltowalto.”

³⁹ Ja Nau nakaldra wapana wonti ja ngatjina wonti jenildramata jaura.

⁴⁰ Ja Nau nakaldra tikana, Nulu tana muka mankamankana wonti; ngangau tana milki parina wonti, ja tana wata milkila nganana wonti, mina tanali nunkangu kalabananto

41 Ja Nau pota parkulani tikana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mukaturaranau ja ngara ngamanau! Matja mudai; ditji matja wokarana; mai, tanali Kanaia Ngatamura madlentjia marani ngulkujeli jinkila nganai;

42 Terkakanau, ngaiana wapananto! mai, nauwa, nuluwa ngana wontawontai, wokaraila.”

43 Ja nurujeli, Nau jenia jatanani, Judas, mara-pratjana ja mandrundru kulno, wokarana wonti, ja nunkangunto kana wolara pirna kalti tirieli ja pitali Priesta pirnandru ja jaura jinkinietjandru ja pinarandru.

44 Wontawontanietjali nunkanali tanangu malka jinkina wonti ja jatana wonti: “Worananina ngato manatapala nganai, Nauja nganai, ninaia patanimai, ja ninaia morlalu wapalkanimai!”

45 Ja nau wokarana, nau nurujeli nunkangu wapana wonti ja jatana wonti: “Rabbi, Rabbi!” ja nina manatapana wonti.

46 Tanali mara nunkangu kurana pararana wonti ja nina patana wonti.

47 Kulno tanangundru jerra terkanani mardakirra dukarana wonti, ja Priesta pirnaia mili kulno nandrana wonti, ja nina talpa wokaribana wonti.

48 Ja Jesujeli kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Jura ngankangu dunkana warai watawatali maninietjani jeribaka mardakirralli ja pitali, ngana patala.

49 Ditji marapu ngani jurangunto nganana warai Godaia pungani ngujangujara jinkina, ja

jura ngana wata patana warai: windri jaura wora morlalu pantjinanto.”

⁵⁰ Ja tana pratjana nunkangundru puntina wonti ja japa mindrina wonti.

⁵¹ Ja teri kulno nunkangu karipaterina wonti, nulu windri kati kulno palku baluni ngamalkana wonti; ja teri worali nina patana wonti.

⁵² Ja nulu kati worarana wonti, ja balu japa mindrina wonti.

⁵³ Ja tanali Jesus Priesta pirnaia wapalkana wonti; ja nunkangu jela Priesta pirna ja pinaru ja jaura jinkinietja pratjana jurborina wonti.

⁵⁴ Ja Petrus nunkangu woritandru karipaterina wonti Priesta pirnaia piri mandrajelu; ja nau naka milini jela; ngamana wonti, ja turuni ngarakalina wonti.

⁵⁵ Priesta pirnali ja kapara pratjanali jedi jaura wontina wonti Jesungu, nina nari ngankala; ja tanali panila mankamankana wonti.

⁵⁶ Ngangau marapujeli jedi jaura morlalu kurana wonti nunkangu, ja tanani jaura morlalu wata kulnuni nganaria wonti.

⁵⁷ Ja palpa terkakana wonti ja jedi jaura morlalu kurana wonti, ja jatana wonti:

⁵⁸ “Ngaiani ninaia jatanani ngarana paraia: Ngato ninapini Godaia punga, ninaia kanali marali matja wotina, wokaribala nganai, ja ditjini parkulani ngato kulno nguru wotila nganai, ninaia kanali marali wata wotina warai.”

⁵⁹ Ja bakana jeruja tanani jaura morlalu wata kulnurina wonti.

⁶⁰ Ja Priesta pirna terkana tarana wonti ja tertia wapana wonti, ja nulu Jesus jakalkana

wonti ja jatana wonti: “Jundru panila kalabai? Mina tanalipini jinkangu morlalu kurai?”

⁶¹ Nau ngapu nganana wonti ja panila kalabana wonti. Nakaldra Priesta pirnali nina jakalkana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni Christus nganai jurakokania Ngatamura?”

⁶² Jesus jatana wonti: Ngani Nauja, ja jura najila nganai Kanaia Ngatamura pirnalaia ngunarani ngamanani, ja pariwilpalali talara palkujeli wokaranani.”

⁶³ Priesta pirnali kati nunkani purana wonti ja jatana wonti: “Minani ngaiana jaura morlalu morla ngamalkananto?”

⁶⁴ Jura Godani ngirkibanani ngarana warai: Mina jura ngundrai?” Tanali pratjanali nunkangu ngulkuterkana wonti, Nauja nari palinanto.

⁶⁵ Ja palpali wonina wonti nunkangu ngaltja worala, ja mudla nunkani walpadakala, ja nina maramokujeli nandrala, ja nunkangu jatala: “Morlalu jatau!” Ja bakana milieli nina pitali nandrana wonti.

⁶⁶ Ja Petrus pirini ngarinalu nganana, Priesta pirnaia widla mili kulno wokarana wonti,

⁶⁷ Ja nandru Petrus najina, worderu nau ngarakalinani, nandru nina ngurutalpana wonti ja jatana wonti: “Bakana jidni Jesungu Nazaretaleni jela nganana warai!”

⁶⁸ Nau jedina Wonti ja jatana wonti: “Ngani ko, ja bakana wata ngujamai mina jidni jatai.” Ja nau piri palaraia dunkanaa kurana wonti. Ja paia ngaperi jatana wonti.

⁶⁹ Ja widla milieli nina matja najina, nani tanangu, naka terkanani jatana wonti: “Naupini kulno tanangundru nganai.”

⁷⁰ Nau nakaldra jedina wonti. Ja wolja ngadani tana jerra terkana nakaldra Petrungu jatana wonti: “Morlalu jidni kulno tanangundru nganai, ngangau jidni Galilaiala nganai, ja talieli jinkanali jenia wondrai.”

⁷¹ Ja nulu wonina wonti madlentji jataterila, ja jaura morlalu jatana wonti: “Ngato ninapini kana wata ngujamai, nunkangundru jura jatai.”

⁷² Ja nurujeli paia ngaperi pota mandrulani jatana wonti. Ja Petrulu jenia jaura ngundrana wonti worderu Jesus nunkangu jatala wiri: “Windrila paia ngaperi pota mandru jatananto, jundru ngana pota parkulu jedieli worarala nganai.” Ja nulu jenia ngundrana, nau jindrana wonti.

15

¹ Ja nurujeli, matja nguramarana, Priesta ja pinaru ja jaura jinkinietja ja kapara pratjana ngankamalina wonti; ja tanali Jesus dupudupu ngankana wonti, ja nina wapalkana wonti, ja nina Pilatungu jinkina wonti.

² Pilatulu nina jakalkana wonti: “Jidni Juda kanaia Kapara nganai?” Nulu kalabana wonti ja nunkangu jatana wonti: “Jidni matja jatai.”

³ Ja Priesta pirnali nunkangu jaura marapujeli ngulkuterkana wonti.

⁴ Pilatulu nina nakaldra jakalkana wonti ja jatana wonti: Jundru panila kalabai? Mai,

worderu ngurungurujeli tanaia jinkangundru ngulkuterkai!”

⁵ Jesujeli nunkangu wata morla kalabana wonti, jeruja Pilatus ngaruparana wonti.

⁶ Ditji pirnani nulu tanangu milingeru kangangarila kurakana wonti, worananina tanali ngatjina wonti.

⁷ Kulno nganana wonti, tala nunkani Barabbas, nina tanali tirijiritjibanietjani jela dupudupu ngankana warai, ngangau tanali tirijiritjibanani kana kulno narielu nandrana warai.

⁸ Ja kana wolara pirna maritjina wonti ja wonina wonti ngatjila, worderu nulu tanangu milingeru ngankana wonti.

⁹ Pilatulu tanangu kalabana wonti ja jatana wonti: “Jura jertapateriai, ngato jurangu Juda kanaia Kapara kurakananto?”

¹⁰ Ngangau nulu ngujamana wonti, Priesta pirnali nina windri kuterilkanandru ngulkuterkana warai.

¹¹ Priesta pirnali kana wolara ngankana wonti, nulu tanangu Barabbas kurakananto.

¹² Pilatus nakaldra kalabana wonti ja tanangu jatana wonti: “Mina jura jertapateriai ngato nunkangu ngankananto, ninaia juru dikai Juda kanaia Kapara?”

¹³ Tana nakaldra maritjina wonti: “Ninaia kunarkunj katibamai!”

¹⁴ Pilatus tanangu jatana wonti: “Mina madlentji Nulia ngankana warai?” Tana morla maritjina wonti: “Ninaia kunarkuni katibamai!”

15 Pilatulu ngundrana wonti kana wolaraiia jertapaterina ngankala, ja tanangu Barabbas kurakana wonti, ja nulu Jesus jinkina wonti, nulu nina matja nandrana, tanali nina kunarkuni katibananto.

16 Mitaiia kaparaia milieli nina palaraiia pirini wapalkana wonti, nauja kalala jinkini piri nganai, ja tanali mili pratjana karkana wonti.

17 Ja tanali nunkangu kati maralje widmana wonti, ja nunkangu dilka pirapira kurana wonti, nina tanali matja dakana.

18 Ja tanali wonina wonti nunkangu jaura murlali jinkila: “Murlali nganamai, jidni Juda kanaia Kapara!”

19 Ja milingeru tanali nina mangatandra pitali nandrana wonti, ja nunkangu ngaltja worana wonti, ja nunkangu pantjaterkana ngarina wonti, ja nunkangu woraterina wonti.

20 Ja tanali nina matja ngirkibana, tanali nunkangundru kati maralje dukarana wonti; ja kati pilki nunkani nunkangu widmana wonti; ja tanali nina dunkalkana wonti, nina kunarkuni katibala.

21 Ja tanali kana kulno watawatali patana wonti, nau wiringanani, Simon Kyrenala, nau marundru wokarana wonti, Alexandrini ja Rупhuni ngaperi, nulu kunarku nunkani waltananto.

22 Ja tanali nina Golgatha pirini wapalkana wonti, jenia wondrai: “Mangatandra piri.”

23 Ja tanali nunkangu waina jinkina wonti nina kaldrieli ngokana, tapananto; ja Nulu nina wata manina wonti.

²⁴ Ja tanali nina kunarkuni matja katibana, tanali kati nunkani puntibana wonti wontjani malkali, warle palpa mainanto.

²⁵ Jendranguta tankubana ditji mirini nganana wonti, ja tanali nina kunarkuni katibana wonti.

²⁶ Ja tanali miri jaura kurana wonti minandru Nau palinanto: “Juda kanaia Kapara.”

²⁷ Ja nunkangu jela tanali watawatali manini-etja mandru kunarkuni katibana wonti, kulno nunkangu ngunarani ja kulno nunkangu worangantjuni.

²⁸ Ja jaura morlalu pantjina wonti, nauja jatai: “Bakana madlentji ngankanietjani tertii Nau parananto.”

²⁹ Wiringanietjali nina ngirkibana wonti, ja tana mangatandra walkina wonti ja jatana wonti: “Haha, jundru Godaia punga tamburibanietja ja wotinetja ditjini parkulani.

³⁰ Jidni munta kulkateriau, ja kunarkundru ngariau!”

³¹ Tanali jeribaka nina Priesta pirnali ja jaura jinkinietja jelali ngirkibana wonti ja jatana wonti: “Kana nguru Nulia kulkana warai, ja muntali Nauja ngandandariai kulkaterila.

³² Christus, Juda kanaia Kapara, karari kunarkundru ngariatimai, ngangau ngaiiani najinanto ja morlalu ngundrananto.” Bakana pudlali nunkangunto kunarkuni parana, nina ngirkibana wonti.

³³ Ja matja todarina, ngalpuru pirna pantjina wonti ditji kunarkujelu.

³⁴ Ja ditji kunarkuni Jesus ngaijala pirnali maritjina wonti ja jatana wonti: “Eloi, Eloi,

lama sabachthani?” Jenia wondrai: “Godajai ngakani, Godajai ngakani; minandru jundru ngana worarana warai?”

³⁵ Ja palpa tanangundru naka terkana, ja jenia ngarana, jatana wonti: “Mai, Nulupini Elias karkai.”

³⁶ Kulno mindrina wonti ja miritipa kulno kaldrieli ngapatjanka ngankana wonti, ja nina pitani widmana wonti ja nunkangu jinkina wonti tapananto, ja jatana wonti: “Worani, ngaiana najinanto Elias kara wokarala nganai ninaia ngarilkala.”

³⁷ Ja Jesus ngaiala pirnali maritjina wonti ja palina wonti.

³⁸ Ja kati pirna Godaia pungani puraterina wonti terti mirindru ngarinalujelu.

³⁹ Juljaia kaparali, nau nunkangunkari terkana, nulu najina, Nau ngaiala pirnali palinani jatana wonti: “Morlalu Naupini kana Godaia Ngatamura nganana warai.”

⁴⁰ Jerra bakana widla nganana wonti, tanali woritandru najina wonti; tanagundru Maria Magdalala ja Maria, Jakobus wakani ja Joseni ngandri, ja Salome nganana wonti.

⁴¹ Nau Galilaiani nganana tana nunkangu kari-paterina wonti ja mili nunkani nganana wonti; ja marapu morla, tana nunkangu jela Jerusalemia tarana wonti.

⁴² Ja matja kalkaurarina, ngangau ngankingani ditjj nganana, jenia wondrai ditji kulno wiringani ditjini ngopera.

⁴³ Joseph Arimathiala, kapara pirna kulno, nulu bakana muntali Godaia mililani kalkana,

wokarana wonti; ja nau japanguru Pilatungu wirina wonti ja Jesu palkuni ngatjina wonti.

⁴⁴ Pilatus ngaruparana wonti, Nau matja nari; ja nulu juljaia kapara karkana wonti ja nina jakalkana wonti, nau matja nari?

⁴⁵ Ja nulu jenia juljaia kaparandru matja ngu-jamana, nulu Josephangu nina palku jinkina wonti.

⁴⁶ Ja nulu kati burungankana wonti, ja nina ngarilkana wonti, ja nina katieli karana wonti, ja nina narikutuni kurana wonti, nulu nina marda taldrani matja bakuna, ja nulu marda kulno narikutuja manani tirimalkana wonti.

⁴⁷ Maria Nagdalalali, ja Maria Joseni ngandrieli najinn wonti, woderi nulu nina kurana wonti.

16

(Ngantjani-jaura Jesu tepi terkakani ditjini)

¹ Ja Sabbath ditji matja mudana, Maria Magdalala ja Maria Jakobuni ja Salome kuli ngumu burungankana wonti wapaia nina wiribala.

² Ja tana tankutankubana wokarana wonti nari wonpau Godaia ditjini.

³ Ja tana ngankamalina wonti: “Warle nganangu marda nari kutuja manandru tirimalka nganai?”

⁴ Ja tanali najingana wonti ja najina wonti, marda matja tiringana, ngangau nau pirna nganana wonti.

⁵ Ja tana nari kutuni wirina wonti, ja tanali teri kulno ngunarani ngamanani najina wonti,

nulu kati bulu ngamalkana wonti; ja tana japali pantjina wonti.

⁶ Nau tanangu jatana wonti: “Wata japali ngananau, jura Jesus Nazarenala wontiai, nina tanali kunarkuni katibala wiri; Nau tepi terkakana warai, Nau wata ninkida nganai; najianau piri, woderi tanali nina kurala wiri.

⁷ Wapanimai ja milini nunkanani ja Petrungu jatanimai: Nau jurangu ngopera wapaia nganai Galilaia mitaia, naka jura nina najila nganai, worderu Nau jurangu ngopera jatana paraia.”

⁸ Ja tana nurujeli dunkana wonti ja nari kutundru japa mindrina wonti; ngangau tana ngarrana wonti ja ngaruparana wonti ja tana wata kulnuni jenia jatana wonti, ngangau tana japali pirna nganana wonti.

⁹ Nau matja tepi terkakana Godaia ditjini, Nau ngopera Maria Magdalalani wondraterina wonti, nankangundru Nulu kutji mara wora ja mandru dunkalkana wonti.

¹⁰ Nani wapana wonti ja tanangu jenia kaukaubana wonti, tana nunkangunto nganana warai, tana ngaurongauro pirna nganana ja jindrana.

¹¹ Ja tanali ngarana Nau tepi, ja nandru nina najina warai, tanali wata morlalu ngundrana wonti.

¹² Ngadani Nau tanangundru mandruni, pudla paltuni nganana, nguja pilkieli wondraterina wonti, pudla maruja wapanani.

¹³ Ja pudla wapana wonti ja palpani jenia kaukaubana wonti; bakana pudlangu tanali wata morlalu ngundrana wonti.

(Ngantjani-jaura Jesuni tarani ditjini)

¹⁴ Tanali ngadani kurlini ngamanani, Nau marapatjana ja kulnuni wondraterina wonti, ja tanani gilbarinandru ja ngara ngurungurundru Nau tanangu kaldririna jatana wonti, ngangau tanali tanangu, tanali nina matja tepi najina, wata morlalu ngundrana wonti.

¹⁵ Ja Nau tanangu jatana wonti: “Palkanau mita maraja, ja ngantjani jaura kaukaubanimai kanani warupotuni!

¹⁶ Warle morlalu ngundrai ja multibanila maniai tepi ngarali manila nganai; worana gilbariai, tintaterila nganai.”

¹⁷ Tanangu, tanali morlalu ngundrai, jenia malka karipaterila nganai: Talani ngakanani tanali kutji dunkalkala nganai; tali marrali tana jatala nganai.

¹⁸ Tanali tjutju narrala nganai; ja tanali naria tapani tapanani, tana wata palinani; muntjani tana mara kuraterila nganai, ja tana tepirila nganai.

¹⁹ Ja Kapara tanangu matja jaura jatana warai, Nau pariwilpaia tarana wonti, ja ngamala wapaia Godani ngurani.

²⁰ Ja tana palkana wonti, ja paruparu jaura jinkina wonti, ja Kaparali tanangunto ngankana wonti ja malka pirnali jaura ngurunguru nganana wonti.

TESTAMENTA MARRA
The New Testament in the Dieri language of
Australia

Public Domain

Language: Dieri

Translation by: J. G. REUTHER, C. STREHLOW, jaura jinkmietja wulana

2019-08-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 22 Nov 2019

1f85323a-0a8c-532b-9b6b-c58fa14656ec